

Міністерство освіти і науки України
Дніпровський державний аграрно-економічний університет
Факультет обліку та фінансів
Кафедра обліку, оподаткування та управління фінансово-економічною
безпекою

ДОПУСТИЛИ ДО ЗАХИСТУ
В ЕКЗАМЕНАЦІЙНІЙ КОМІСІЇ:

Завідувачка кафедри,
к.е.н., доцент

_____ Ольга ГУБАРИК
«___» _____ 2025 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на тему: «Удосконалення системи обліково-аналітичного забезпечення
та контроль дебіторської заборгованості підприємства у воєнний час»

Освітньо-професійна програма «Облік і оподаткування»
Спеціальність 071 «Облік і оподаткування»
Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Здобувачка

Наталія КОВТУН

Науковий керівник:
доктор наук з державного
управління, професор

Ігор ПРИХОДЬКО

Дніпро – 2025

ДНІПРОВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет: Обліку і фінансів

Кафедра: Обліку, оподаткування та управління фінансово-економічною безпекою

Освітньо-професійна програма: «Облік і оподаткування»

Спеціальність: 071 «Облік і оподаткування»

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. зав. кафедри _____

«_____» _____ 2025 р.

ЗАВДАННЯ

Ковтун Наталії Віталіївни

1. Тема роботи: «Удосконалення системи обліково-аналітичного забезпечення та контроль дебіторської заборгованості підприємства у воєнний час»

Науковий керівник: Приходько Ігор Павлович, доктор наук з державного управління, професор, затверджені наказом по ДДАЕУ від «14» жовтня 2025 року №_3069_

2. Термін подання здобувачем роботи: _____

3. Вихідні дані для роботи: Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16.07.1999р. № 996-XIV, План рахунків бухгалтерського обліку активу, капіталів, зобов'язань та господарських операцій підприємств та організацій. Наказ Міністерства фінансів України від 1999р. № 291, Положення (стандарт) бухгалтерського обліку № 10 «Дебіторська заборгованість»: Наказ Міністерства фінансів України від 08.10.1999р. № 237.

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, як потрібно розробити): 1. Теоретичні аспекти організації обліку та контролю дебіторської заборгованості. 2. Організаційно-економічна характеристика МКП «ПОКРОВВОДОКАНАЛ». 3. Стан обліку дебіторської заборгованості МКП «ПОКРОВВОДОКАНАЛ» та напрями його удосконалення. 4. Удосконалення системи розрахунків та контролю дебіторської заборгованості МКП «ПОКРОВВОДОКАНАЛ».

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень): Класифікація дебіторської заборгованості. Основні стандарти, що регулюють облік дебіторської заборгованості у держаному секторі. Основні цілі формування реєстру сумнівних боргів Основні принципи щодо формування резерву сумнівних боргів. Види контролю дебіторської заборгованості. Схема підпорядкування головному бухгалтеру. SWOT-аналіз МКП «ПОКРОВВОДОКАНАЛ». АВС-аналіз МКП

«ПОКРОВВОДОКАНАЛ». Напрями вдосконалення претензійно-позовної роботи з дебіторами. Напрямки модернізації системи документообігу для МКП «ПОКРОВВОДОКАНАЛ».

6. Консультанти розділів роботи:

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв

7. Дата видачі завдання: _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
1.	Теоретичні аспекти організації та методики обліку та контролю дебіторської заборгованості.	Березень 2025р.	
2.	Організаційно-економічна характеристика господарства	Червень 2025р.	
3.	Стан обліку дебіторської заборгованості та напрями її зменшення.	Вересень 2025р.	
4.	Аналіз та напрями удосконалення системи обліково-аналітичного забезпечення та контролю дебіторської заборгованості	Жовтень 2025р.	
5.	Вступ	Листопад 2025р.	
6.	Висновки та пропозиції	Грудень 2025р.	
7.	Оформлення роботи	Грудень 2025р.	

Здобувачка _____

(підпис)

Ковтун Н.В. _____

(прізвище та ініціали)

Науковий керівник _____

(підпис)

Приходько І.П. _____

(прізвище та ініціали)

ЗМІСТ

РЕФЕРАТ	5
ВСТУП	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА МЕТОДИКИ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ	11
1.1. Економічна сутність та класифікація дебіторської заборгованості	11
1.2. Нормативно-правове регулювання обліку дебіторської заборгованості в комунальних підприємствах	15
1.3. Теоретичні засади формування резерву сумнівних боргів та контролю дебіторської заборгованості	19
РОЗДІЛ 2. СТАН ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ ТА НАПРЯМИ ЇЇ ЗМЕНШЕННЯ	23
2.1. Організаційно-економічна характеристика МКП «ПОКРОВВОДОКАНАЛ»	23
2.2. Організація роботи бухгалтерської служби МКП «ПОКРОВВОДОКАНАЛ»	33
2.3. Особливості обліку та контролю дебіторської заборгованості у комунальних підприємствах водопровідної галузі на прикладі МКП «ПОКРОВВОДОКАНАЛ»	37
РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ ТА НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА КОНТРОЛЮ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ В МКП «ПОКРОВВОДОКАНАЛ»	41
3.1. SWOT-аналіз та ABC-аналіз системи обліково-аналітичного забезпечення МКП «ПОКРОВВОДОКАНАЛ»	41
3.2. Напрями погашення дебіторської заборгованості МКП «ПОКРОВВОДОКАНАЛ»	45
3.3. Удосконалення документообігу та системи контролю розрахунків із споживачами МКП «ПОКРОВВОДОКАНАЛ» та	

запровадження сучасних цифрових сервісів платіжної дисципліни

ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ 48

ДОДАТКИ 51

54

59

РЕФЕРАТ

Тема: «Удосконалення системи обліково-аналітичного забезпечення та контроль дебіторської заборгованості підприємства у воєнний час»

Кваліфікаційна робота: 64 с. основного тексту, 8 рис., 3 табл., 6 додатків, 51 літературне джерело.

Об'єкт дослідження є система організації обліку, аналізу та контролю дебіторської заборгованості у комунальному підприємстві водопровідно-каналізаційного господарства.

Мета роботи полягає у узагальненні теоретичних засад та обґрунтуванні практичних напрямів удосконалення обліково-аналітичного забезпечення і контролю дебіторської заборгованості МКП «ПОКРОВВОДОКАНАЛ».

Методи дослідження. Діалектичний метод пізнання, методи наукової абстракції, групування та порівняння, економічного аналізу, індукції та дедукції, SWOT-аналіз, ABC-аналіз.

Вивчено та узагальнено теоретичні підходи до організації обліку та контролю дебіторської заборгованості підприємств комунальної сфери. Проаналізовано організаційно-економічну діяльність МКП «ПОКРОВВОДОКАНАЛ» та особливості функціонування бухгалтерської служби. Досліджено стан щодо обліку дебіторської заборгованості підприємства та виявлено ключові проблеми в організації розрахунків зі споживачами. Проведено SWOT-аналіз та ABC-аналіз дебіторської заборгованості. Обґрунтовано напрями вдосконалення системи обліково-аналітичного забезпечення шляхом оптимізації документообігу, автоматизації процесів у програмі та впровадження цифрових сервісів.

Результати впровадженні в діяльність МКП «ПОКРОВВОДОКАНАЛ».

Ключові слова:

ДЕБІТОРСЬКА ЗАБОРГОВАНІСТЬ, КОМУНАЛЬНЕ ПІДПРИЄМСТВО, ОБЛІК РОЗРАХУНКІВ, СПОЖИВАЧІ, ДЕБІТОРИ, БЕЗНАЙНА ДЕБІТОРСЬКА ЗАБОРГОВАНІСТЬ

Topic: "Improving the system of accounting and analytical support and control of the company's receivables in wartime"

Qualification work: 64 p. of the main text, 8 figures, 3 tables, 6 appendices, 51 references.

The object of the study is the system of organization of accounting, analysis and control of receivables in the municipal enterprise of water supply and sewage.

The purpose of the work is to generalize the theoretical principles and substantiate the practical directions of improvement of accounting and analytical support and control of receivables of the Municipal Enterprise "POKROVVODOKANAL".

Research methods. Dialectical method of cognition, methods of scientific abstraction, grouping and comparison, economic analysis, induction and deduction, SWOT analysis, ABC analysis.

Theoretical approaches to the organization of accounting and control of receivables of municipal enterprises are studied and generalized. The organizational and economic activities of the MCE "POKROVVODOKANAL" and the features of the functioning of the accounting service were analyzed. The state of accounting for the enterprise's receivables was investigated and key problems in organizing settlements with consumers were identified. SWOT analysis and ABC analysis of receivables were conducted. Areas for improving the accounting and analytical support system by optimizing document flow, automating processes in the program and implementing digital services were substantiated.

Results of implementation in the activities of the MCE "POKROVVODOKANAL".

Keywords:

RECORDS RECEIVABLE, MUNICIPAL ENTERPRISE, ACCOUNTING FOR SETTLEMENT, CONSUMERS, RECEIVABLES, UNHONOURABLE RECEIVABLES

ВСТУП

Актуальність теми досліджень: У період воєнного стану сфера житлово-комунальних послуг в Україні характеризуються активною цифровізацією бізнес-процесів, підвищенням вимог до прозорості обліку та необхідністю забезпечення стабільної платіжної системи споживачів. Для підприємств водопровідно-каналізаційного господарства, зокрема МКП «ПОКРОВВОДОКАНАЛ», питання організації обліку розрахунків зі споживачами, тобто дебіторами, має ключове значення, оскільки ці розрахунки формують основну частину доходів підприємства та визначають його фінансову стійкість. Традиційні методи документообігу вже не забезпечують достатньої оперативності, точності та автоматизації, що обумовлює необхідність удосконалення системи обліку та впровадження сучасних цифрових сервісів. Саме тому дослідження шляхів оптимізації документообігу та цифровізації облікових процесів є своєчасним, практично значущим та важливим елементом для підвищення ефективності управління комунальним підприємством.

Питання обліку та управління дебіторською заборгованістю розглядалися у працях таких науковців, як Гончарук Н.Г., Бізониц Д.В., Собчишин В.М, Джангіров О.В, Драчук С.О., Ружинська Н.О., як у своїх роботах аналізують стан заборгованості та висвітлюють важливі аспекти формування та модернізації функціонування системи надання житлово-комунальних послуг в Україні.

Мета та завдання дослідження: Найбільш важливою метою є теоретичне обґрунтування та практична розробка напрямів оптимізації документообігу в частині обліку розрахунків із споживачами МКП «ПОКРОВВООКАНАЛ» та впровадження сучасних цифрових сервісів платіжної дисципліни.

Для досягнення даної мети необхідно поставити такі завдання:

- вивчити теоретичні аспекти щодо обліку дебіторської заборгованості у комунальних підприємствах;
- визначити організаційно-економічну характеристику МКП «ПОКРОВВООКАНАЛ»;
- проаналізувати організацію бухгалтерської служби МКП «ПОКРОВВООКАНАЛ»;
- вказати особливості в обліку дебіторської заборгованості у комунальних підприємствах водопровідної галузі;
- виявити основні проблеми, що перешкоджають ефективному введенні обліку;
- розробити пропозиції для зменшення дебіторської заборгованості,
- проаналізувати методи щодо удосконалення документообігу в частині обліку розрахунків зі споживачами.

Об'єктом кваліфікаційного дослідження є саме процес організації обліку дебіторської заборгованості у комунальному підприємстві.

Предметом кваліфікаційного дослідження є дослідження організації та практичного застосування обліку та контролю дебіторської заборгованості.

Методи дослідження: Під час написання роботи було використано методи аналізу та синтезу, порівняння, економічно-статистичний, графічний та інформаційного моделювання.

Вивчено та розглянуто теоретичні основи щодо обліку дебіторської заборгованості та її контролю; законодавчу базу регулювання дебіторської заборгованості саме у комунальних підприємствах. Проаналізовано ефективність діяльності МКП «ПОКРОВВОВОДОКАНАЛ»; розглянуто організацію роботи бухгалтерської служби та особливості ведення обліку дебіторської заборгованості у комунальному підприємстві. Сформовано аналіз обліково-аналітичного забезпечення та наведено шляхи для

зменшення та погашення дебіторської заборгованості та методи удосконалення документообігу МКП «ПОКРОВВОДОКАНАЛ».

Наукова новизна одержаних результатів визначена та полягає у комплексному підході до вдосконалення організації, методики обліку у програмних продуктах та порядок контролю дебіторської заборгованості у комунальному підприємстві водопровідної галузі, а також у впровадженні на практиці рекомендацій, що допоможуть підвищити функціональну ефективність обліково-аналітичного забезпечення МКП «ПОКРОВВОДОКАНАЛ». За результатами кваліфікаційного дослідження було:

удосконалено:

- методичний підхід для проведення господарських операцій щодо дебіторської заборгованості згідно бухгалтерських рахунків МКП «ПОКРОВВОДОКАНАЛ», що включає уточнення щодо порядку формування простроченої, поточної, сумнівної та безнадійної заборгованості у розрізі послуг з централізованого водопостачання та водовідведення;

- організаційний підхід щодо контролю стан розрахунків з споживачами шляхом удосконалення механізму групування боржників за строками несплати та рівнем ризику неплатежів та запровадження дій щодо роботи з боржниками;

впровадження для подальшого розвитку:

- надано методи управління через використання АВС-аналізу та SWOT-аналізу, що дозволить комплексно оцінити сильні та слабкі сторони підприємства, визначити критичні групи боржників;

- інструментів управлінського обліку щодо взаємодії зі споживачами через впровадження цифрових сервісів (особистих кабінетів та автоматизованих платіжних систем), що сприятиме підвищенню оперативності документообігу, точності облікових даних та зменшення витрат часу на оброблення інформації.

Апробація результатів кваліфікаційної роботи. Основні методи та пропозиції було представлено на ІХ Всеукраїнській науково-практичній інтернет-конференції «Облік, аудит, оподаткування та звітність у системі забезпечення економічної стійкості підприємств» (м. Дніпро, ДДАЕУ 8-9 травня 2025р.), XVI Міжнародній науково-практичній конференції «Проблеми та перспективи сучасної науки та освіти» (м. Львів, 22-23 жовтня 2025р.).

Публікації. Методи та шляхи, які представлені у роботі, були опубліковані у 3 працях: 1 наукова стаття та 2 тези у збірниках матеріалів конференції.

Обсяг та структура кваліфікаційної роботи. Робота вміщає в себе вступ, 3 розділи, висновок, список використаних джерел (37 найменувань). Загальний обсяг складає 62 сторінки комп'ютерного тексту, 4 таблиці, 6 рисунків та 5 додатків.

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА МЕТОДИКИ ОБЛІКУ ТА КОНТРОЛЮ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ

1.1. Економічна сутність та класифікація дебіторської заборгованості

Заборгованість дебіторів є одним з ключових місць у структурі фінансової звітності підприємства, так як від її обсягів та якості залежать показники ліквідності, платоспроможності та фінансової стабільності підприємства. Для більш точного розуміння дебіторська заборгованість – це сума грошових коштів, яка має надійти на підприємство від контрагентів (юридичних та фізичних осіб) за реалізацію наданих робіт, послуг та товарів. За даними Національного стандарту бухгалтерського обліку № 10 [1] дебіторська заборгованість включає суму боргу дебіторів на певну дату. Вищезазначене положення є основною методологічною засадою для формування та відображення у бухгалтерському обліку даної заборгованості.

Формування дебіторської заборгованості є нормальною ознакою функціонування будь-якого підприємства. А її класифікація є важливим інструментом для управління. Дебіторами виступають особи, які заключили договір та які заборгували певну суму грошових коштів підприємству за виконані ним роботи, надані послуги або відвантажені товари.

Колісник О.П. та Семенюк Ю.Р. [2] вважають, що дебіторська заборгованість є складовою кругообігу капіталу. Саме його елементи формують безперервний потік, який супроводжується здійсненням господарських операцій, так як реалізація наданих товарів та послуг збільшує дебіторську заборгованість, а надходження платежів забезпечує її погашення, а придбання запасів і послуг для подальшої реалізації зумовлює

кредиторську заборгованість. Тому весь цей виробничий цикл є безперервним і постійно повторюється у діяльності будь-якого підприємства.

Чепець О., Юрченко С. та Волчанська Л. мають таке трактування дебіторської заборгованості: «виникнення боргових прав за тимчасово залучені активи на основі документального підтвердження [3]». Тобто це активи, які передані іншим суб'єктам у формі відстрочення платежу, а у подальшому мають повернутись у вигляді грошових коштів. Виникає весь цей процес при документальному оформленні, тобто після заключення договору, виписки актів, накладних та рахунків-фактур.

На думку Пінчук, Т., Стефанович, Н. та Кумейко, А.[4] з економічної точки зору дебіторська заборгованість відображається через її подвійний характер, тобто одночасно відображає стан розрахунків між суб'єктами господарювання та виступає формою короткострокового кредитування покупців та замовників. Такий підхід ґрунтується на тому, що в процесі реалізації продукції або надання послуг підприємство, надаючи відстрочку платежу, фактично передає частину своїх оборотних коштів у тимчасове користування контрагентам. У результаті виникає економічна залежність між дебітором і кредитором: перший отримує товар чи послугу без негайної оплати, а другий — право вимоги на грошові кошти у майбутньому. Згідно з МСФЗ 39 [26] підприємству необхідно відобразити дебіторську заборгованість у балансі тоді, коли воно набуває статусу учасника договірних зобов'язань і, відповідно, отримує юридичне право на одержання коштів чи інших майнових цінностей.

Суб'єктами виступають покупці та замовники (мають договір з підприємством), підзвітні особи (працівники підприємства, яким під аванс видано кошти на окремі цілі для функціонування господарського процесу), бюджетні фонди (заборгованість перед бюджетом за податки та збори), працівники підприємства (заборгованість заробітної плати). Для управління на підприємстві дебіторською заборгованістю необхідно важливим етапом є її класифікація, завдяки чому є змога правильно систематизувати інформацію

для аналізу, контролю та прийняття управлінських рішень. Класифікацію наведено у табл.1.1.

Згідно табл. 1.1 дебіторську заборгованість розподіляють за строком погашення: короткострокову або поточну, яка має бути погашена за 12 місяців з дати балансу та, як правило, відображається у складі оборотних активів (обліковується на рах. 34 та 36) та довгострокову, терміном погашення якої слід вважати період більше 1 року та повинна відобразитись у обліку необоротних активів (облік на рах.18).

Табл. 1.1

Класифікація дебіторської заборгованості

За строком погашення	Довгострокова
	Короткострокова
За економічним змістом	Торгова
	Неторгова
За ступенем надійності	Реальна
	Сумнівна
	Безнадійна
За джерелом виникнення	Внутрішньогосподарська
	Зовнішня
За формою розрахунків	Вексельна
	Товарна
	Грошова
За формою забезпечення	Незабезпечена
	Забезпечена
За формою виникнення	Договірна
	Недоговірна

За економічним змістом розрізняють торгіву та неторгову дебіторську заборгованість. Торгова виникає при введенні основної діяльності, тобто надаючи послуги та реалізуючи товари, та обліковується на рах. 34,36,374 та 375, а неторгова виникає внаслідок операція, які не пов'язані з реалізацією, такі як видані аванси підзвітним особам та розрахунки з ними, також з бюджетами, за претензіями та обліковується на рах. 373,378,379,641,651.

За ступенем надійності в основному використовується при аудиторській перевірці та практиці управління, оскільки дає змогу оцінити

рівень ризиків та поділяється на реальну, сумнівну та безнадійну [47]. Реальна заборгованість – це та, яка з найбільшою ймовірністю буде погашена в строк та часто забезпечена документально або гарантіями. Сумнівна виникає тоді, коли з’являється ризик непогашення. Наприклад, коли покупець затримується з оплатою або змінює умови договору, має фінансові труднощі. Безнадійна – та заборгованість, яка не підлягає стягненню внаслідок неплатоспроможності або закінчення строку позовної давності,

За джерелом виникнення розрізняють зовнішню дебіторську заборгованість, тобто згідно підписаних договорів зі сторонніми організаціями, тобто покупцями, орендарями та бюджетними установами та внутрішньогосподарську, що є характерною для великих компаній, які мають філії, дочірні організації або холдингову структуру підприємства.

За формою розрахунків класифікують на вексельну, тобто коли зобов’язання оформлене векселем або іншим борговим документом, товарну або бартерну, що погашається товарами або послугами, грошову, що передбачає саме переведення грошових коштів на банківський рахунок.[51]

За формою забезпечення виділяють забезпечену, що має документальне підтвердження щодо строку оплати, тобто згідно застави, поруки або банківської гарантії та має низький рівень неповернення, та незабезпечена, що не має гарантій та підвищує кредитний рівень. За формою виникнення вирізняють договірну дебіторську заборгованість, тобто ту, що має договірні засади, та недоговірну, що є результатом адміністративних та судових рішень [38].

Отже, дебіторська заборгованість є важливим індикатором для фінансової стабільності підприємства. Її оптимальний рівень свідчить про раціональну політику з потенційними дебіторами, а надмірне зростання – про порушення платіжної дисципліни, погіршення контролю над розрахунками з боржниками та неефективне управління активами підприємства. Класифікація дебіторської заборгованості має не формальний, а практичний і стратегічний характер, оскільки виступає інструментом для ефективності

управління грошовими коштами підприємства. Її застосування дає змогу виявляти потенційно ризикові групи боржників, визначати обсяг заборгованості, що потребує створення резервів, прогнозувати рух грошових потоків, а також обирати оптимальні методи контролю, аудиту й облікової політики.

1.2 Нормативно-правове регулювання обліку дебіторської заборгованості у комунальних підприємствах

Дебіторська заборгованість має важливе місце у формуванні фінансового стану будь-якого підприємства, адже безпосередньо впливає на фінансову стійкість, платоспроможність та прибутковість. Дебіторська заборгованість у комунальних підприємствах регулюється системою нормативно-правових актів, які визначають загальні принципи бухгалтерського обліку, порядок відображення господарських операцій, правила формування фінансової звітності та організацію контролю за розрахунками.

Рис. 1.1. Нормативно-правові акти обліку дебіторської заборгованості

Основоположним законодавчим документом щодо обліку будь-якого підприємства є Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність»[5], який є базовим документом, що визначає загальні принципи

введення бухгалтерського обліку. Він встановлює, що дебіторська заборгованість активом підприємства, тобто ресурсом, завдяки якому у майбутньому підприємство отримає економічну вигоду, тобто прибуток. Наведено принципи бухгалтерського обліку, яким безпосередньо підпорядковується дебіторська заборгованість, тобто принципи: обачності (забезпечення резерву сумнівних боргів для більш точного відображення активів), нарахування та відповідності доходу та витрат під час реалізації послуг або надходження товарів або передплати згідно договору для майбутньої поставки, повне висвітлення (відображення фактичної інформації у звітності щодо обсягу та розрахунків з дебіторами), автономність у відображенні заборгованості дебіторів згідно первинних документів.

Наступним регулюючим документом вважається НП(с)БО № 10 «Дебіторська заборгованість» [1], що є основним нормативним документом щодо обліку саме дебіторської заборгованості, її методологічні засади щодо формування та відображення у звітності підприємства. Цей документ називає дебіторську заборгованість як суму заборгованості підприємства на обрану дату та поділяє її на поточну (термін погашення до 1 року) та довгострокову (більше 1 року). Згідно стандарту дебіторська заборгованість має первісну оцінку, тобто сума грошових коштів, що підлягає перерахуванню щодо наданих рахунків, та за датою балансу, тобто вартість включає суму чистої реалізації, тобто за вирахуванням суми виділеного резерву сумнівних боргів. У примітках до фінансової звітності підприємство повинно відобразити склад та структуру заборгованості за видовими ознаками, строками погашення та контрагентами, тобто дебіторами, суму списання безнадійної дебіторської заборгованості та показник резерву сумнівних боргів, зміни в оцінці протягом звітного періоду.

Наказ МФУ щодо «Плану рахунків бухгалтерського обліку активу, капіталів, зобов'язань та господарських операцій підприємств та організацій» [6] – нормативний документ, що встановлює єдину систему рахунків для усіх підприємств та організацій, окрім банків та бюджетних

установ. Згідно Наказу дебіторська заборгованість обліковується в активі балансу на рахунку 36 «Розрахунки з покупцям та замовниками», що включає поточну заборгованість за виконані роботи, надані послуги та відвантажені товари. Також важливу частину обліку включає рах. 37 «Розрахунки з різними дебіторами» та рах. 38 «Резерв сумнівних боргів». При використанні плану рахунків підприємство веде систематичний облік усіх своїх дебіторів та веде аналітичний облік за кожним дебітором, видами заборгованості та строками її погашення.

Наступним нормативно-правовим документом слід додати НП (с)БО в державному секторі, що виокремлюють опис обліку саме у держаних підприємствах, до яких відносяться комунальні установи. Основні положення, які регламентують облік наведено на рис.1.2.

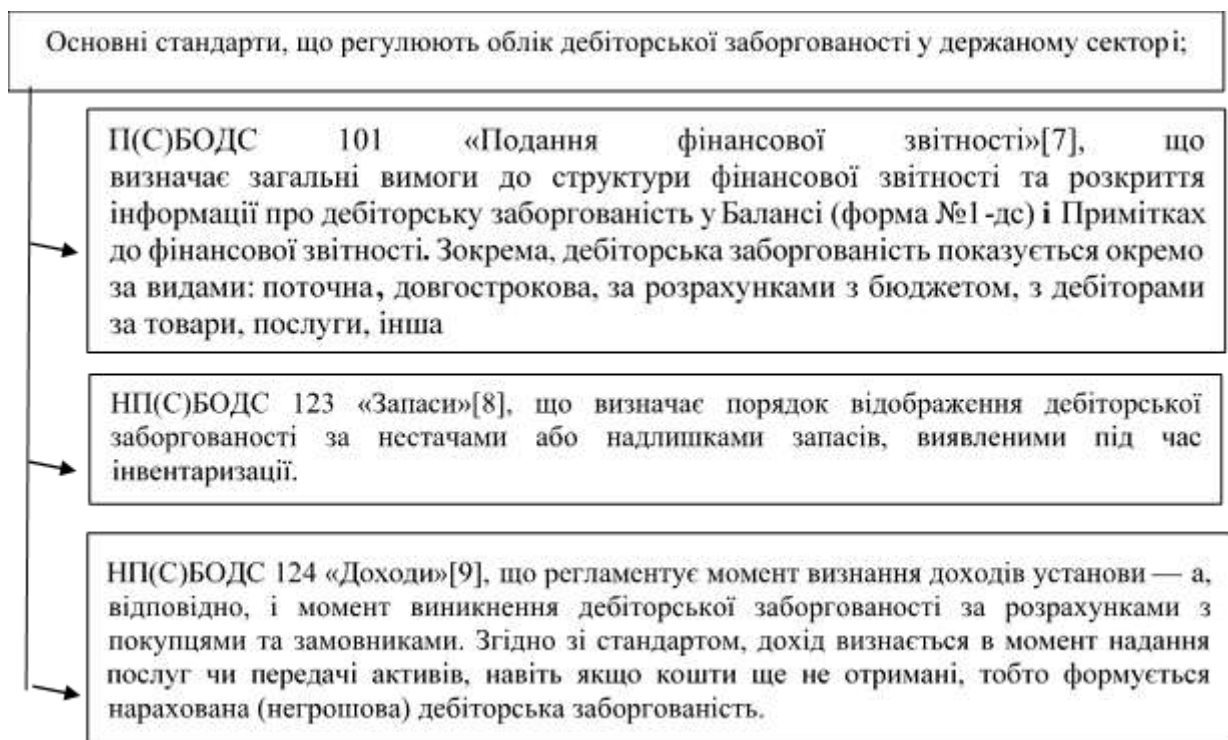

Рис. 1.2. Основні стандарти, що регулюють облік дебіторської заборгованості у державному секторі.

Важливим документом слід віднести Податковий кодекс України [10], що регламентує порядок нарахування податків на господарські операції, пов'язані з дебіторською заборгованістю, а саме списання безнадійної

заборгованості, визначення сум, які необхідно віднести до резерву сумнівних боргів, визначення об'єктів ПДВ та податку на прибуток.

Закон України «Про житлово-комунальні послуги»[11] має найважливіше значення саме для комунальних підприємств, так як він визначає умови виникнення та обліку, механізми взаємозв'язку між дебітором та надавачем послуг.

Отже, нормативно-правове забезпечення для обліку дебіторської заборгованості в комунальних підприємствах забезпечує достовірність даних у обліку, єдність у методичних підходах, контроль за розрахунками з дебіторами та прийняття правильних управлінських рішень щодо управління борговими зобов'язаннями. Тому вивчення законодавчої бази є важливим аспектом у роботі бухгалтерської служби та в цілому підприємства для отримання прибутку.

Для комунальних підприємств надзвичайно важливо належно вибудувати власну облікову політику, вчасно створювати резерви під сумнівні борги, забезпечувати коректне документування всіх операцій та підтримувати дієвий внутрішній контроль. Оскільки такі підприємства надають критично необхідні послуги та взаємодіють із населенням і бюджетними організаціями, ефективне управління дебіторською заборгованістю стає ключовою передумовою їхньої фінансової стабільності та відкритості.

1.3 Теоретичні засади формування резерву сумнівних боргів та контролю дебіторської заборгованості

Ефективне управління дебіторською заборгованістю на підприємстві передбачає не лише її правильне відображення в бухгалтерському обліку, а й формування механізмів запобігання виникненню прострочених боргів. У системі такого управління ключову роль відіграють два взаємопов'язані елементи — формування резерву сумнівних боргів та організація контролю дебіторської заборгованості [39]. В процесі будь-якої господарської діяльності підприємство стискається з ризиком неповернення дебіторської заборгованості. Тому кожному підприємству необхідно формувати резерв сумнівних боргів. Тобто це оцінений обсяг фінансових втрат, які підприємство може понести внаслідок непогашення дебіторської заборгованості. На рис. 1.3 наведено основні цілі формування резерву сумнівних боргів. Створення резерву запобігає ситуаціям, коли підприємство формально має значну суму дебіторської заборгованості, але фактично не володіє цими коштами, що може призводити до переоцінки активів та хибної оцінки фінансової стійкості.

Рис.1.3. Основні цілі формування реєстру сумнівних боргів.

Формування резерву здійснюється шляхом відповідних сум до витрат підприємства, а при списанні – за рахунок сформованого резерву. Для визначення суми резерву сумнівних боргів використовують такі методи, як метод абсолютної суми сумнівних боргів [12], що застосовується на тих підприємствах, які достовірно можуть визначити боржників та суми, яка не буде погашена. Цей метод передбачає індивідуальний аналіз кожного боржника, враховуючи їх фінансовий стан, історію розрахунків, наявність судових справ чи прострочень. Наступним є метод визначення коефіцієнту сумнівності, який використовується для визначення ризику неплатежу, коли аналіз для кожного дебітора є неможливим або недоцільним. У цьому випадку коефіцієнт розраховується як відсоток від загальної суми заборгованості дебіторі. Цей коефіцієнт розраховується на підставі інформації щодо частоти прострочень за минулі звітні періоди, середнього відсотка неповернення та статистичних даних ризику [40].

Етапи створення резерву сумнівних боргів:

1. Аналізування дебіторської заборгованості, як приклад, бухгалтерська служба спільно з юридичним, планово-економічним та фінансовим відділом проводить аналіз розрахунків за кожним контрагентом, визначаючи заборгованість з однаковими ризиками.

2. Оцінка ризиків неплатоспроможності – проводиться у врахуванням історії платежів, фінансового стану боржників, термінів прострочення та зовнішніх економічних умов.

3. Визначення розміру резерву, тобто на основі аналізу вираховується сума, яку необхідно зарезервувати для покриття потенційних збитків.

4. Перевірка та коригування є важливим етапом, так як періодично сума резерву періодично переглядається, так як боржник може погасити свій борг.

Після розгляду етапів створення доцільно зупинитися на принципах, які лежать в основі його формування, оскільки саме вони забезпечують обґрунтованість, послідовність і достовірність розрахунків. (Рис. 1.4) При розрахунку резерву безнадійної заборгованості необхідно використати бухгалтерську інформацію на рахунку 36 про суми поточної та безнадійної дебіторської заборгованості [13].

Рис. 1.4. Основні принципи щодо формування резерву сумнівних боргів

Для визначення рівня боргового навантаження, формування груп за строками прострочення та встановлення обсягу безнадійної заборгованості підприємство залучає відповідні підрозділи - юридичну службу, бухгалтерію та планово-економічний відділ. Розрахунок «Боргу боржника» може бути

зроблено з урахуванням платоспроможності кожного боржника або згідно класифікації дебіторської заборгованості[14]. Згідно з IFRS 9 «Фінансові інструменти»[15], оцінка очікуваних втрат здійснюється на підставі моделі очікуваних кредитних втрат. Вона передбачає врахування всіх доступних історичних, поточних та прогнозних даних, включаючи ймовірність дефолту, ризику та макроекономічні чинники.

Формування резерву сумнівних боргів у системі бухгалтерського обліку відіграє ключову роль для правдивого подання фінансового стану підприємства. Такий резерв дає змогу відобразити фактичний обсяг дебіторської заборгованості, беручи до уваги ймовірні втрати, що можуть виникнути у разі її непогашення.

Однак формування резерву сумнівних боргів є лише однією зі складових ефективного управління дебіторською заборгованістю, тому його необхідно розглядати у взаємозв'язку із системою контролю розрахунків. Контроль дозволяє своєчасно виявити прострочені борги, визначати причину виникнення та заздалегідь оперативно здійснювати вплив на боржника. До основних завдань контролю належить перевірка правильності оформлення первинних документів, моніторинг дотримання строків оплати, аналіз платіжної системи, проведення інвентаризації розрахунків та організація претензійно-позовної роботи. У практиці господарської діяльності застосовують такі види контролю дебіторської заборгованості (Рис.1,5).

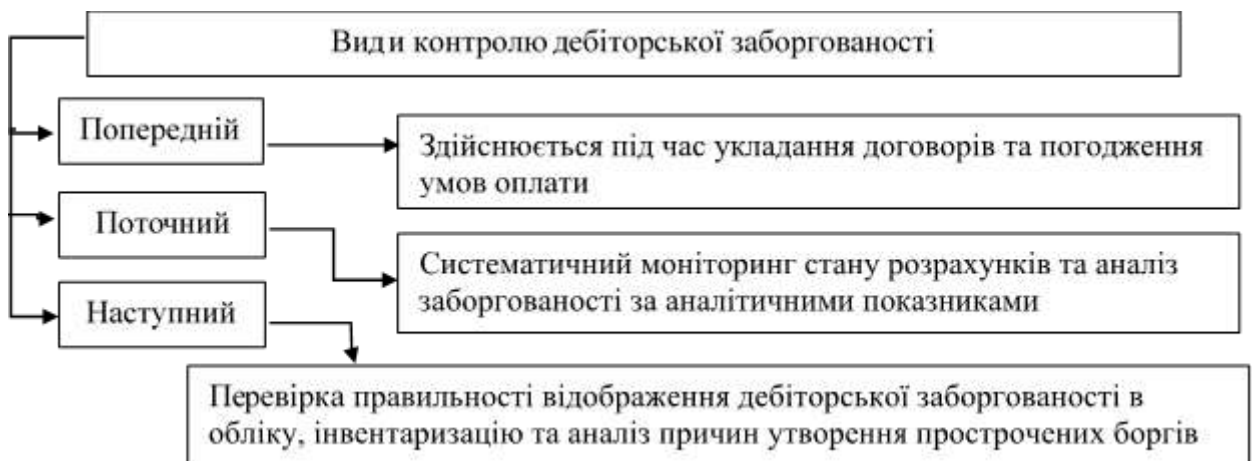

Рис. 1.5 Види контролю дебіторської заборгованості

Сучасні підприємства дедалі частіше впроваджують цифрові інструменти контролю: автоматизовані білінгові системи, електронні кабінети споживачів та сервіси для онлайн-оплати. Використання таких технологій допомагає підприємству підвищити рівень прозорості розрахунків та оперативно оновлювати інформацію про стан розрахунків дебіторської заборгованості.

Отже, резерв сумнівних боргів є найбільш важливим елементом системи бухгалтерського обліку, який забезпечує достовірне відображення дебіторської заборгованості. Його формування базується на принципах обачності, достовірності та систематичності, а ефективне управління цим резервом є невід'ємною складовою фінансового контролю і мінімізації ризиків неплатежів та ефективна організація контролю дебіторської заборгованості є важливою передумовою своєчасного виявлення проблемних боржників.

РОЗДІЛ 2. СТАН ОБЛІКУ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНОСТІ ТА НАПРЯМИ ЇЇ ЗМЕНШЕННЯ

2.1. Організаційно-економічна характеристика МКП «ПОКРОВВОДОКАНАЛ»

Міське комунальне підприємство «Покровське виробниче управління водопровідно-каналізаційного господарства» було створено у березні 1971 року та розташоване за адресою Дніпропетровська область м. Покров вул. Заводська, 2. Підприємство надає послуги з централізованого водопостачання та водовідведення. До ключових напрямів діяльності підприємства належать:

- забезпечення виробництва питної води, що включає підйом сирової води та її очищення на відповідних очисних спорудах;

- транспортування й постачання очищеної питної води споживачам, з якими укладено договори, через систему водопровідних мереж;

- приймання, транспортування та очищення стічних вод до показників, що відповідають вимогам санітарно-технічних норм [16].

Для формування організаційно-економічної характеристики МКП «ПОКРОВВОДОКАНАЛ» необхідно здійснити аналіз показників річної фінансової звітності підприємства. До аналізу залучаються такі форми: Форма №1 «Звіт про фінансовий стан», Форма №2 «Звіт про фінансові результати», Форма №3 «Звіт про рух грошових коштів» та Форма №4 «Звіт про власний капітал» за період 2020–2024 років. [17].

Стійкість фінансового стану підприємства визначається раціональністю та ефективністю розміщення фінансових ресурсів у його активах. Тому для проведення такої оцінки першочерговим завданням є аналіз структури майна підприємства та джерел його формування. [18]. Аналізуючи ефективність діяльності будь-якого підприємства необхідно розпочати з аналізу майна та капіталу. Відповідно до даних додатку А майно в цілому станом на 31.12.2020 рік складало 48646 тис. грн, а на 31.12.2024 рік - 207934 тис. грн, що свідчить про зростання на 327,44%, тому має позитивну динаміку розвитку та розширення бізнесу. Найбільшу частку за досліджуваний період складають оборотні та необоротні активи. За даними видно, що необоротні активи у порівнянні 2024 рік з 2020 роком зросли на 411,17% за рахунок збільшення основних засобів (збільшилось на 104,47%), так як підприємство вкладає кошти на модернізацію виробництва та розширення та удосконалення потужностей. Оборотні активи підприємства у порівнянні 2024 рік з 2020 роком зросли на 268,04% за рахунок зростання запасів на 2306,4%, що свідчить накопичення матеріальних ресурсів або сировини для подальшого виробництва. Поточна дебіторська заборгованість зросла на 38,43%, що вказує на збільшення обсягів реалізації. Також різко збільшились гроші, їх еквіваленти та поточні фінансові інвестиції (на 797,82 %), що

свідчить про те, що підприємство стало більш ліквідним, здатним швидко покривати свої короткострокові зобов'язання [19]. Активи підприємства в цілому значно зросли, зокрема завдяки значному збільшенню оборотних активів та основних засобів. Це може свідчити про розширення виробництва, накопичення запасів, а також збільшення ліквідних коштів.

Загальний капітал підприємства збільшився з 48 646 тис. грн в 2020 році до 204 934 тис. грн в 2024 році, тобто зріс на 321,28% та свідчить про значне зростання фінансових ресурсів компанії, ймовірно, через збільшення власного капіталу та залучення нових зобов'язань. За даними видно, що власний капітал зріс на 210,81% за рахунок зростання зареєстрованого капіталу із-за залучення додаткових інвестицій, що може бути пов'язано з розширенням бізнесу. Зобов'язання підприємства збільшилися з 13 746.3 тис. грн в 2020 році до 99 463 тис. грн в 2024 році, що є 623,56% зростанням у більшій мірі за рахунок того, що у 2024 році з'явилися довгострокові зобов'язання у сумі 81163 тис. грн та зростання зобов'язань та забезпечень на 537,32% за відповідний період. Це може свідчити про збільшення поточних боргів або зобов'язань, які підприємство повинно погасити в короткостроковій перспективі та вказувати на залучення довгострокових кредитів або випуск облігацій, що дають підприємству можливість фінансувати свої довгострокові інвестиції та проекти. Поточна кредиторська заборгованість зростає з 6 183,9 тис. грн в 2020 році до 9 784 тис. грн в 2024 році (зростання на 58,22%). при збільшенні обсягу короткострокових зобов'язань перед постачальниками або іншими контрагентами, так як має високу залежність від зовнішніх джерел фінансування[23]. Тому аналіз показує, що підприємство активно збільшує як власний капітал, так і зобов'язання, що вказує на розширення бізнесу та залучення фінансування для реалізації нових проектів. Збільшення зареєстрованого капіталу на 537,32% може бути наслідком нових інвестицій або емісії акцій, тоді як зростання довгострокових зобов'язань свідчить про потребу в додаткових фінансових ресурсах для розвитку.

Наступним етапом у проведенні комплексного аналізу є оцінка руху та функціонування основних засобів МКП «ПОКРОВВОДОКАНАЛ» ЗА 2020-2024 роки, так як основні засоби займають велику частку майна підприємства. Усі дані наведені у Додатку Б. Згідно проаналізованих даних по МКП "Покровводоканал" за 2020 по 2024 роки видно, що загальна вартість основних засобів на кінець року зросла з 41 402 тис. грн до 78 354 тис. грн, що виявляє позитивну тенденцію з приростом 89,25% (від 2020 року). Збільшення вартісного показника основних засобів свідчить про активне оновлення та інвестування в основні засоби. За досліджуваний період найбільше прибуло і вибуло основних засобів у 2024 році у відповідності 25432 тис. грн та 1237 тис. грн, що свідчить про суттєве збільшення інвестицій в основні засоби порівняно з попередніми роками, коли надходження були меншими (наприклад, 2021 рік - лише 361 тис. грн. У 2024 році нараховано значно більше амортизації - 3 662 тис. грн, що на 190,4% більше від 2020 року. Це може свідчити про зростання зношення основних засобів. За 2020-2024 роки спостерігається значне збільшення темпів приросту у 2023 і 2024 роках на 209,86%, що свідчить про активне оновлення основних засобів та коефіцієнт оновлення та вибуття за 2020-2024 роки демонструє про модернізацію та активне інвестування в нові основні засоби (особливо в 2023-2024 роках) і поступово виводить з експлуатації застарілі активи. Це сприяє покращенню загального стану основних засобів та їх ефективності. Зниження періоду оновлення у 2023-2024 роках є позитивним сигналом, що свідчить про високий рівень інвестицій в нові активи. Підвищення періоду оновлення у 2021-2022 роках може бути ознакою того, що в ці роки підприємство обмежувало інвестиції в нові основні засоби, або ж їх надходження були низькими порівняно з їхньою початковою вартістю [41]. У 2024 році період обороту скоротився до 18,09 років, що свідчить про більш швидку реалізацію основних засобів. Показник придатності на кінець 2024 року становить 44,35%, що вказує на покращення стану основних засобів у порівнянні з 2020 роком, коли цей показник був на

рівні 41,43%. Отже, ці зміни можуть бути пов'язані з процесами модернізації, реструктуризації та оновлення технологічних потужностей підприємства.

Важливим у аналізі підприємства є дослідження фінансових результатів МКП «ПОКРОВВОДОКАНАЛ» за 2020-2025рр.(додаток В). Аналіз рівня і динаміки фінансових результатів, здійснюється на основі даних форми № 2 «Звіт про фінансові результати»[25]. Чистий дохід зменшився на 14,33% порівняно з 2024 з 2020 роком. Це означає, що підприємству не вдалося наростити обсяги реалізації. Подібна ситуація може бути наслідком зменшення попиту на продукцію, посилення конкуренції або впливу інших зовнішніх та внутрішніх чинників. Це негативно впливає на загальний фінансовий стан, оскільки зменшення доходу обмежує можливості для покриття витрат і генерування прибутку. Операційні витрати в основному зросли за досліджуваній період, у тому числі собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг) на 191,79%, адміністративні витрати - на 87,57%, витрати на збут - 50,09%, що свідчить про проблеми на підприємстві, особливо собівартості. Тому якщо витрати на виробництво (собівартість) зростають без відповідного зростання доходів, то підприємство неминуче зазнає збитків. Крім того, зростання адміністративних і збутових витрат в умовах зменшення доходу або низької ефективності вказує на неефективне управління витратами. Валовий прибуток у 2020 року різко став збитком у 2024 році (з 4104 до -58916 тис. грн відповідно). Це наслідок високих витрат на виробництво, які не покриваються доходами. Тому навіть за наявності чистих доходів від реалізації продукції підприємство не здатне генерувати прибуток на основній діяльності, що є дуже негативним сигналом для інвесторів та кредиторів. Тому як наслідок операційний збиток збільшився на величезні 8 497,15%. Це означає, що витрати на операційну діяльність (включаючи виробничі та адміністративні витрати) перевищують доходи. На ситуація свідчить про погіршення ефективності управління та стратегії підприємства. Інвестиційні та фінансові доходи зросли на 406,91%, що може бути позитивним аспектом, оскільки підприємство отримало

додаткові доходи від фінансових активів або інвестицій. Однак їхнє збільшення не компенсує значні операційні збитки, тому загальний ефект обмежений. Фінансові та інвестиційні витрати також зросли на 64%, що може бути пов'язано з підвищенням витрат на обслуговування боргу або інших фінансових зобов'язань. Фінансовий результат до оподаткування та чистий збиток значно зросли за порівняльний період (з 13 до 48198 тис. грн), що є результатом сумарних операційних і фінансових збитків. Відношення чистого збитку до чистого доходу показує, що збитки значно перевищують доходи і це зростання прослідковується у кожному досліджуваному періоді. Це вказує на серйозні проблеми з рентабельністю та ефективністю діяльності підприємства. Але хоча в 2024 році чистий прибуток (збиток) є значним, відношення до валового прибутку показує, що навіть великий операційний збиток не зменшується у тому ж співвідношенні, що вказує на погіршення ефективності на рівні операційної діяльності.

Для оцінки фінансової стійкості МКП "Покровводоканал" за 2020-2024 роки (Додаток Г) необхідно здійснити аналіз показників, що характеризують структуру капіталу, стан оборотних активів та рівень забезпеченості підприємства основним капіталом. На основі даних таблиці можна зробити висновок, що коефіцієнт автономії був найвищим був в 2023 році, що свідчить про більшу фінансову незалежність підприємства в той період. Однак в 2024 році значення 0,52 є на межі нормативу, що може вказувати на деяку залежність від зовнішнього фінансування. Як наслідок коефіцієнт концентрації залученого капіталу зріс на 69,28% у порівнянні 2024 з 2020 роком, що свідчить про зростання частки залученого капіталу в загальній структурі фінансування підприємства. В 2024 році цей коефіцієнт максимально наближений до нормативу (менше ніж 0,5), що вказує на посилення залежності підприємства від залучених фінансових ресурсів. Коефіцієнт фінансування, так само як і коефіцієнт фінансового ризику, протягом аналізованого періоду зменшився на 57,03% та зріс на 132,74% у відповідності, що означає зменшення здатності покривати фінансування

підприємства власними коштами та про підвищення фінансового ризику підприємства. У 2020 році ризик був низьким (0,39), а в 2024 році (0,92) підприємство стало більш залежним від позикових коштів, що підвищує ймовірність труднощів у разі негативних змін на ринку чи в економіці. Це може бути як позитивним сигналом для стабільності фінансування в довгостроковій перспективі, так і попередженням про велику залежність від зовнішніх позик [43]. Така тенденція також спостерігається з коефіцієнтом структури залученого капіталу (у 2024 році складає 0,82), що вказує на залежність від залученого капіталу в загальній структурі. Коефіцієнт маневреності власного капіталу показує, яка частина функціонуючого капіталу укладена в запаси[24]. У 2024 році значно зріс порівняно з попередніми роками (у 2020 році був 14701, а в 2024 — 86432). Такий великий приріст показує значне збільшення обсягів власного капіталу, що може свідчити про поліпшення фінансової стабільності підприємства. Як наслідок зріс показник забезпеченості оборотними коштами з 0,52 по 0,83 з 2020 по 2024 рік, що є хорошим показником для забезпечення підприємства необхідними оборотними активами. Але при цьому знизився коефіцієнт забезпеченості запасами з 5,73 по 1,4 за відповідний період, що може вказувати на певні труднощі в підтримці достатнього рівня запасів для нормальної операційної діяльності. У 2020-2023 роках коефіцієнт маневреності власних оборотних коштів був мінімального значення, але в 2024 році він зріс, що дозволяє підприємству більш ефективно використовувати власні кошти для забезпечення діяльності підприємства. Коефіцієнт реальної вартості майна в 2024 році зріс до 0,53, що є значним покращенням порівняно з 2020 роком (0,44), що свідчить про збільшення реальної вартості майна підприємства. Відновлення або збільшення реальної вартості майна означає, що було вкладено кошти у поліпшення майна, модернізацію або капітальні ремонти, що позитивно впливає на фінансову стійкість підприємства. Коефіцієнт реальної вартості основних засобів у майні знизився з 2020 по 2024 роки (на 40,47%), що є відхиленням та

свідчити про недостатній рівень оновлення або оновлення основних засобів, що може стати проблемою для майбутньої діяльності підприємства, оскільки застаріле обладнання призводить до зниження ефективності [42]. Така сама динаміка спостерігається з коефіцієнтом накопичення амортизації на 29,07%, що означає, що з часом активи підприємства зношуються, але не всі з них амортизуються в належному обсязі. Коефіцієнт співвідношення оборотних і необоротних активів повинен виявляти зростаючу динаміку, оскільки це сприятиме підвищенню ліквідності балансу підприємства. Негативним сигналом є різке коливання цього показника [21]. У 2024 році знизився до 1,01, що є значним зменшенням порівняно з попередніми роками (1,41 у 2020 році), так як частка необоротних активів стала більшою порівняно з оборотними активами.

За даними таблиці Додатку Д для оцінки ліквідності МКП "Покровводоканал" необхідно проаналізувати зв'язок між показниками, такими як А1 та П1, А2 та П2, А3 та П3. Зв'язок між А1 і П1 важливий для оцінки короткострокової ліквідності підприємства. За 2020 по 2024 рік високоліквідні активи та строкові зобов'язання збільшуються на 3241,61% та 48,99% у відповідності. Показник П1 значно перевищував показник А1, що є відхиленням до нормативного значення, так як підприємство не має достатніх високоліквідних активів для покриття своїх найбільш строкових зобов'язань. Тому, хоча ліквідність покращилась, зростання зобов'язань створює певний фінансовий тиск. Зв'язок між А2 і П2 дозволяє оцінити здатність підприємства покрити свої поточні зобов'язання, використовуючи активи, які підприємство може реалізувати. Зв'язок між А3 (низьколіквідні активи) та П3 (довгострокові зобов'язання) дозволяє визначити, наскільки повинні бути більшими або рівними обсягу довгострокових кредитів і позик [20]. Період 2020-2023 років низьколіквідні активи були більшими за довгострокові зобов'язання, що є нормою та свідчить про відсутність необхідності покривати довгострокові зобов'язання за допомогою низьколіквідних активів. Але у 2024 році показник А3 зросли до 61 729, а

довгострокові зобов'язання ПЗ становлять 81 163, що вказує на зростання низьколіквідних активів, але ці активи вже не можуть покрити довгострокові зобов'язання повністю. Зростання цього показника може свідчити про посилення фінансової залежності підприємства від довгострокових позикових ресурсів, що підвищує ризики, пов'язані з їхнім залученням. Показник абсолютної ліквідності відображає можливість компанії оперативно погашати свої термінові зобов'язання за рахунок найбільш мобільних активів, до яких належать грошові кошти, короткострокові фінансові вкладення та дебіторська заборгованість. У 2020 році показник зменшився, у 2022 році дорівнював 0,2, а у 2024 році значно зріс, м Також спостерігається значне збільшення коефіцієнта покриття загальної ліквідності до 5,72 у 2024 році свідчить про відмінну ліквідність підприємства, яка суттєво перевищує норму (2), тому підприємство має достатньо ліквідних активів для покриття своїх зобов'язань, але у 2020 та 2024 році цей показник менше норми. Зниження коефіцієнта загальної платоспроможності до 2,09 у 2024 році відносно 2023 року (6,08) із-за збільшення рівня заборгованості підприємства або зміни в структурі активів. Попри це, показник за 2020 по 2022 рік зростав з кожним роком. Оцінка оборотності оборотних активів демонструє, як ефективно підприємство використовує свої оборотні активи для отримання доходу. Аналізуючи дані таблиці, можна помітити, що в період з 2020 по 2024 рік чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) скоротився на 14,33%, тоді як середньорічна вартість оборотних активів, навпаки, зросла на 169,54%. Показник оборотності оборотних активів упродовж досліджуваних років змінювався в межах від 1,24 до 0,39, що свідчить про поступове зниження результативності їх використання. Особливо помітним є спад до 0,39 у 2025 році, який вказує на істотне зменшення обсягу продажів на кожну одиницю активів. Водночас співвідношення оборотних активів до доходу збільшувалося з 0,81 до 2,54, що демонструє зростання їх частки у структурі забезпечення доходу. Пік цього показника у 2025 році (2,54) підтверджує

зниження ефективності використання оборотних активів для формування виручки [44]. Тривалість обороту також мала негативну динаміку: від 290 днів у 2020 році вона зросла до 913 днів у 2024 році. Такий приріст означає, що підприємству потрібно дедалі більше часу для повного обороту оборотних активів, що свідчить про зниження ефективності їхнього використання — адже зі збільшенням тривалості обороту активи повільніше генерують дохід. Зниження показників оборотності призводять до зниження обсягів продаж та платоспроможності компанії[22].

Отже, МКП «Покровводоканал» зазнало значних труднощів з 2020 по 2024 рік. Зокрема, високі витрати, особливо на виробництво, значно перевищують доходи, що призводить до великих операційних збитків. У той же час, фінансові доходи не змогли компенсувати ці втрати. Погіршення показників ефективності свідчить про необхідність перегляду стратегії управління витратами та оптимізації процесів. Фінансова стійкість в основному знижується, що можна оцінити за результатами динаміки основних коефіцієнтів фінансової стійкості. Підприємство стало більш залежним від залученого капіталу, що посилює рівень фінансового ризику. Водночас показник автономії, який у 2024 році перебуває в межах нормативного значення, свідчить про те, що підприємство зберігає певний рівень фінансової самостійності., хоча це не дає повної гарантії стабільності. Але при цьому слід звернути увагу на ефективність управління запасами, оскільки зниження забезпеченості запасами може створювати проблеми у забезпеченні безперервності операцій та на оновлення основних засобів. Ліквідність підприємства значно покращилась, зокрема через значне збільшення високоліквідних активів. Це вказує про здатність покривати свої зобов'язання в короткостроковій перспективі. Платоспроможність покращилась в короткостроковій перспективі, однак падіння показника загальної платоспроможності вказує на погіршення довгострокової фінансової стабільності підприємства. Оборотність оборотних активів погіршилась із-за проблем з ефективністю використання активів та

повільним обертанням капіталу. Це може потребувати уваги для покращення фінансової ефективності підприємства.

2.2 Організація роботи бухгалтерської служби МКП «ПОКРОВВОДОКАНАЛ»

Бухгалтерська служба – один з найважливіших та ключових підрозділів МКП «ПОКРОВВОДОКАНАЛ», що забезпечує ведення бухгалтерського обліку, фінансової, податкової та статистичної звітності, а також здійснює контроль за ефективним та цільовим використанням матеріальних, фінансових та трудових ресурсів підприємства.

Під час формуванні бухгалтерської служби МКП «ПОКРОВВОДОКАНАЛ» було визначено, що за організацію та формування

відповідальний керівник підприємства, а керівником служби є головний бухгалтер. На підприємстві складено наказ про облікову політику та положення про роботу бухгалтерської служби. Усі вимоги та обов'язки наведені згідно законодавства. Головний бухгалтер у своєму підпорядкуванні має 3 бухгалтерів та касира, які знаходяться саме у бухгалтерській службі та двох бухгалтерів у відділі збуту. Схема підпорядкування наведена на рис.2.1.

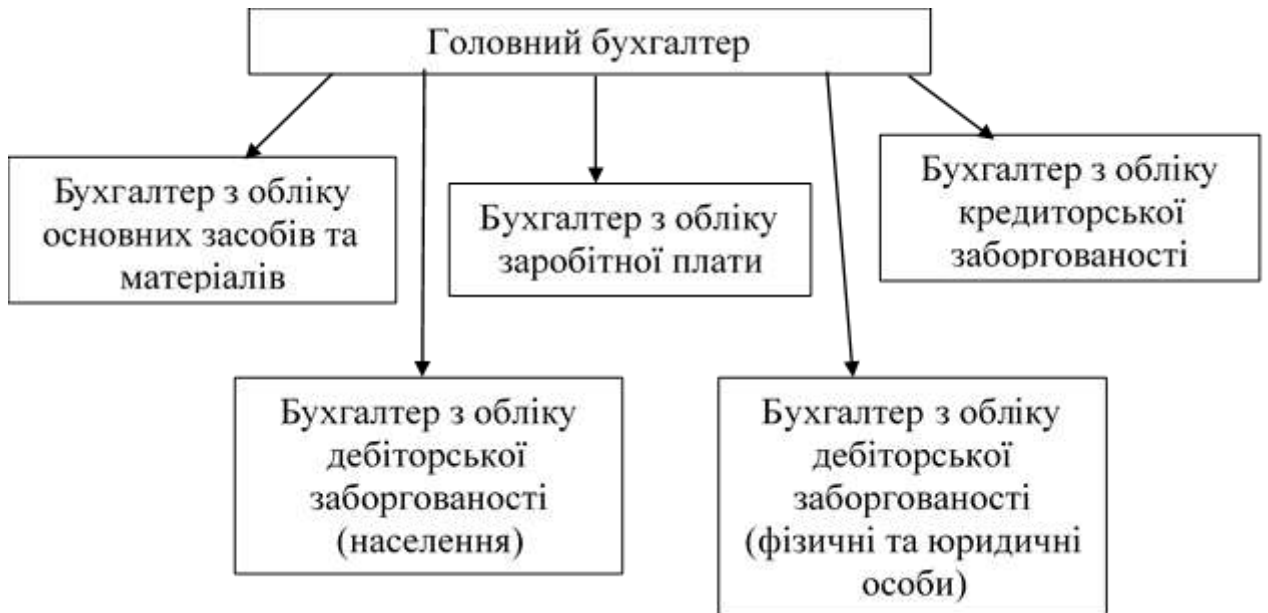

Рис. 2.1 Схема підпорядкування головному бухгалтеру

У бухгалтерській службі МКП «ПОКРОВВОДОКАНАЛ» головний бухгалтер відповідає за організацію облікового процесу, правильність оформлення всіх господарських операцій на підприємстві згідно законодавства, формує фінансову та податкову звітність, а також взаємодіє з податковими, фінансовими та контролюючими органами. Бухгалтер із нарахування заробітної плати відповідає за обчислення зарплати, податків і обов'язкових внесків, тобто веде облік розрахунків як із працівниками, так і з відповідними фондами. Бухгалтер з обліку основних засобів веде облік щодо оприбуткування, руху між МВО та списання основних засобів, нематеріальних активів, запасів та малоцінних швидкозношуваних предметів. Бухгалтер з обліку кредиторської заборгованості працює з первинними документами та обліковує надані послуги іншими організаціями. Також на підприємстві є два бухгалтери, які не працюють безпосередньо у

бухгалтерській службі, а у відділі збуту, але все одно підпорядковуються головному бухгалтеру. Вони здійснюють облік розрахунків зі споживачами за надані послуги з водопостачання та водовідведення, формують рахунки, акти виконаних робіт, контролюють оплату, ведуть аналітичний облік дебіторської заборгованості. Оскільки залучення професійних кадрів є визначальним чинником для забезпечення високої якості облікових процедур [28].

За даними положення про облікову політику та організацію бухгалтерської служби МКП «ПОКРОВВОДОКАНАЛ» покладено та функції:

- бухгалтерський облік на підприємстві повинен вестись з дня реєстрації та до повної ліквідації підприємства;
- гарантування точного, повного та оперативного відображення всіх господарських операцій у бухгалтерських облікових регістрах;
- використання змішаної (паперово-електронної) форми документообігу та щомісячно складати облікові регістри та журнали-ордери в електронному вигляді;
- для гарантування точності показників бухгалтерського обліку та звітності необхідно здійснювати інвентаризацію активів і зобов'язань згідно з Положенням про інвентаризацію активів та зобов'язань, затвердженим наказом Мінфіну від 02.09.2014 № 879 [27].

Облік ведеться у електронно-паперовій формі. Журнали-ордери ведуться в табличних документах, що є досить незвичним у наш час, так як багато програмних продуктів спрощують та систематизують роботу бухгалтера та зменшують опущення помилок людського фактору. Але при цьому дебіторська заборгованість обліковується у програмі УУРБІЛІНГ, що є лідером для ведення дебіторської заборгованості у комунальних підприємствах.

Ефективна організація бухгалтерського обліку МКП «ПОКРОВВОДОКАНАЛ» тісно пов'язана з взаємодією бухгалтерської

служби з іншими підрозділами підприємства. Бухгалтерська служба є центральною ланкою інформаційного забезпечення в управлінні, оскільки саме вона узагальнює, перевіряє та узагальнює дані, які отримує від виробничих, технічних та адміністративних відділів. При цьому головному бухгалтеру забороняється приймати до виконання документи за операціями, що порушують чинне законодавство, фінансову дисципліну [29].

Бухгалтерська служба взаємодіє з апаратом управління та це допомагає у формуванні фінансової та управлінської звітності, аналізу фінансових результатів, формування фонду оплати праці та контроль за його використання. Отримані від управління розпорядчі документи (накази, затверджені тарифи, ліміти витрат тощо) є підставою для відображення господарських операцій в обліку. При цьому відділ збуту надає дані щодо нарахування та оплати за послуги з централізованого водопостачання та водовідведення, інформацію про обсяги реалізації води, виставлені рахунки. На основі цих даних бухгалтер здійснює облік доходів, контролює суми надходжень та формує звітність щодо реалізації послуг. Відділ водопостачання надає да бухгалтерії акти виконаних робіт, акти на списання матеріалів та пального, дані про витрати електроенергії, матеріалів, реагентів для подачі води споживачам. Ця інформація використовується для обліку виробничих витрат та формування собівартості.

Технічно-експлуатаційна служба також взаємодіє з бухгалтерією та надають ліміти споживання водопостачання, паливо-мастильних матеріалів, електроенергії, тобто надають планові показники, передає звітність щодо виконання робіт та використання, надає інформацію щодо потреби закупівлі запасів.

Цех очисних споруд і каналізації взаємодіє у питаннях обліку витрат на очищення стічних вод та надає дані щодо роботи дільниць з обслуговування каналізаційних мереж. Дані цеху використовуються для розподілу витрат за видами послуг (водопостачання та водовідведення) та визначення собівартості очищення 1 м.куб. стоків. При цьому бухгалтерія

отримує від дільниці водопровідних мереж акти виконаних робіт, наряди, відомості про використані матеріали та запасні частини. На основі цих документів формуються облікові записи щодо ремонтів мереж, поточних витрат і витрат допоміжного виробництва. Від автотранспортного цеху надходять подорожні листи, звіти про витрати пального, довідки про пробіг та технічне обслуговування автотранспорту підприємства. Ці документи є підставою для обліку витрат пального на підприємстві.

Отже, бухгалтерська служба МКП «ПОКРОВВОДОКАНАЛ» є важливою складовою в управлінні підприємства, яка забезпечує достовірне, повне та своєчасне відображення господарських операцій. Структура бухгалтерії є раціональною для діяльності підприємства. Роботу очолює головний бухгалтер, який координує діяльність служби, організовує облік та звітність відповідно до чинного законодавства. Бухгалтерська служба ефективно взаємодіє з усіма структурними підрозділами підприємства, що забезпечує комплексний облік доходів та витрат, контроль за матеріальними цінностями та формуванням звітності.

2.3 Особливості обліку та контролю дебіторської заборгованості у комунальних підприємствах водопровідної галузі на прикладі МКП «ПОКРОВВОДОКАНАЛ»

Одним із найважливіших напрямів обліку у комунальному підприємстві є дебіторська заборгованість, оскільки її формування впливає на прибутковість, фінансову стійкість та платоспроможність підприємства. У підприємствах водопровідної галузі основними дебіторами є населення, бюджетні установи, юридичні та фізичні особи.

У МКП «ПОКРОВВОДОКАНАЛ» облік ведеться у відділі збуту спільно із бухгалтерською службою. Основними первинними документами для обліку є договори, акти наданих послуг, рахунки-фактури. Відповідно до

пункту 6 Правил надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 05.07.2019 № 690 [30], надання житлово-комунальних послуг здійснюється виключно на договірній основі. Для підприємства встановлено типовий формат договору для надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення, що затверджені Кабінетом Міністрів України. Типові договори підписуються безпосередньо з населенням, тобто мешканцями багатоквартирних будинків або з власниками приватних житлових будинків, та юридичними та фізичними особами, колективними споживачами та фізичними особами-підприємцями. За даними договору підприємство має безперервно та задовільної якості згідно затверджених норм, які прописано у Законі України «Про питну воду, питне водопостачання та водовідведення» [31], а споживач має своєчасно та в повному обсязі оплатити за надані послуги згідно тарифів чинного законодавства. Так як МКП «ПОКРОВВОДОКАНАЛ» комунальне підприємство, то вартість послуг визначає його найвищий орган управління, тобто Покровська міська рада. Відповідно до Рішення Виконавчого Комітету Покровської міської ради № 44 від 27 січня 2021 року «Про встановлення тарифів на централізоване водопостачання та водовідведення» встановлюються такі тарифи: послуга з централізованого водопостачання – 21,40 грн за 1 м³ (з ПДВ), послуга з централізованого водовідведення – 15,40 грн за 1 м³ (з ПДВ). На сьогодні цей тариф є дійсним. Нарахування за послуги здійснюється кожного календарного місяця, а розрахунок здійснюється у наступному за розрахунковим місяцем. Рахунки за спожиті послуги можуть надаватись в електронному або паперовому вигляді, що вказано у договорі. Зазвичай обсяг спожитих послуг визначається за показниками вузла комерційного обліку, встановленого у кожного споживача. У разі відсутності вузла обліку нарахування здійснюється за нормами споживання, що залежить від виду благоустрою житлового фонду [48]. Норми нарахування відрізняються для мешканців багатоквартирних будинків та приватних. Норми споживання

розраховані на одну зареєстровану особу, тому кількість залежить від зареєстрованих осіб. У разі зняття лічильника нарахування на 30 днів здійснюється у розрахунку середньої кількості споживання за останній рік, а після 30 днів у разі не встановлення лічильника нарахування – за нормами споживання. Якщо багатоквартирний будинок має ОСББ, то нарахування здійснюється за даними загальнобудинкового лічильника, а у подальшому розподіляється між мешканцями даного будинку.

Після укладення договору для кожного дебітора (споживача) відкривається особовий рахунок, на якому ведеться облік основної інформації про дебітора, тобто назва, адреса, кількість зареєстрованих (для населення), дані про лічильник або відсутність його, суми нарахувань, перерахунків, платежів та передплат.

Водопровідні підприємства використовують особовий рахунок як основний ідентифікатор платника, що дає змогу точно та своєчасно контролювати всі взаємодії між споживачем і надавачем послуг.

Дохід від надання послуг визнається в момент підписання акту виконаних робіт або нарахування плати за показниками лічильників має такі типові бухгалтерські проведення:

- Дт 361 Кт 703 – відображено нарахування доходу за надані послуги;
- Дт 311, 313 Кт 361 – відображено надходження оплати від споживачів;
- Дт 944 Кт 361 – списано безнадійну заборгованість.

Контроль дебіторської заборгованості у водопровідній галузі передбачає систематичний аналіз строків її погашення, структури боргів за категоріями споживачів, а також виявлення ризикових груп боржників [50]. На МКП «ПОКРОВВОДОКАНАЛ» контроль здійснюється через регулярне формування списків боржників, проведення звірок розрахунків, інвентаризації заборгованості та організації претензійно-позовної роботи. Важливою складовою контролю є попереджувальна робота зі споживачами

— інформування про суми боргу, строки оплати, можливість реструктуризації тощо.

Окрему увагу у системі контролю приділено взаємодії підприємства з органами місцевого самоврядування, оскільки своєчасне погашення заборгованості населення часто залежить від рівня соціальної підтримки. Комунальні водоканали мають також дотримуватися вимог державних та місцевих нормативних актів, що регламентують порядок нарахування плати за послуги, коригування тарифів та застосування заходів примусового стягнення.

Важливим є й те, що наявність значної дебіторської заборгованості безпосередньо впливає на стан інженерної інфраструктури підприємства. Недостатній рівень надходжень обмежує можливості щодо ремонту та модернізації мереж, тому ефективний контроль розрахунків виступає ключовим чинником забезпечення стабільної роботи водопровідно-каналізаційного комплексу міста.

Для комунальних підприємств, зокрема МКП «ПОКРОВВОДОКАНАЛ», типовою проблемою є значна прострочена заборгованість населення, що накопичується внаслідок несвоєчасної оплати послуг.

Для контролю за цим підприємство:

- веде аналітичний облік боржників;
- здійснює звірки з абонентами;
- надсилає попередження про заборгованість;
- у разі потреби — звертається до судових органів щодо її стягнення.

Отже, для МКП «ПОКРОВВОДОКАНАЛ» облік дебіторської заборгованості є досить важливим, оскільки найбільшу частину оборотних коштів зосереджена саме на розрахунках за спожиті послуги. Ефективна організація обліку сприяє підвищенню платоспроможності та ліквідності підприємства. Аналізоване підприємство веде облік згідно затверджених

норм та законодавчих актів щодо надання послуг з централізованого водопостачання та водовідведення.

РОЗДІЛ 3. АНАЛІЗ ТА НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ОБЛІКОВО-АНАЛІТИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ТА КОНТРОЛЮ ДЕБІТОРСЬКОЇ ЗАБОРГОВАНOSTІ В МКП «ПОКРОВВОДОКАНАЛ»

3.1. SWOT-аналіз та ABC-аналіз системи обліково-аналітичного забезпечення МКП «ПОКРОВВОДОКАНАЛ»

Для комплексної оцінки діяльності підприємства, виявлення чинників, що впливають на ефективність обліково-аналітичного забезпечення дебіторської заборгованості доцільно застосувати метод SWOT-аналізу.

SWOT-аналіз – це аналіз сильних та слабких сторін, можливостей та загроз. Дозволяє компаніям оцінити внутрішні ресурси та зовнішні виклики [32]. Простота застосування; дає цілісне уявлення про внутрішнє та зовнішнє середовище підприємства; допомагає визначити напрями розвитку та вдосконалення.

Застосування SWOT-аналізу в контексті обліково-аналітичного забезпечення дає змогу:

- оцінити ефективність існуючої системи бухгалтерського обліку;
- визначити резерви підвищення якості аналітичної інформації;
- розробити напрями вдосконалення роботи бухгалтерської служби й управління дебіторською заборгованістю.

Таким чином, SWOT-аналіз виступає базовим етапом діагностики фінансово-господарської діяльності МКП «ПОКРОВВОДОКАНАЛ», оскільки дозволяє системно оцінити стан підприємства та визначити стратегічні орієнтири його розвитку. Результати SWOT-аналізу наведено у табл. 3.1.

За даними аналізу МКП "Покровводоканал" має стійке становище на ринку, зумовлене фактично монопольним характером його діяльності в місті та важливості для місцевої громади. Однак, для подальшого розвитку підприємству необхідно вирішити питання застарілої інфраструктури, зменшити залежність від тарифної політики та розширити джерела доходів. Водночас, важливо активно використовувати можливості для участі в екологічних проектах та модернізації систем водопостачання, що допоможе підприємству завжди залишатися конкурентоспроможним в умовах економічної нестабільності та змін у законодавстві.

Табл.3.1

SWOT-аналіз МКП «ПОКРОВВОДОКАНАЛ»

Сильні сторони	Слабкі сторони
1. Монополіст по м. Покров у сфері водопостачання та водовідведення	1. Низька розвиненість послуг по первинному встановленню лічильників

<ol style="list-style-type: none"> 2. Наявність додаткових джерел доходу 3. Є важливим підприємством для місцевої громади, так як є комунальним підприємством 4. Має в своєму розпорядженні необхідні технічні засоби та інфраструктуру для ефективного надання послуг водопостачання та водовідведення 5. Добре розуміє потреби споживачів та ефективно реагує на проблеми щодо постачання, так як має кваліфікованих робітників саме у цій сфері 	<p>води</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. Має залежність від тарифів на комунальні послуги, так як встановлює їх місцева влада 3. Нестабільний річний обсяг виручки 4. Застаріла інфраструктура, що призводить до частих поломок та аварій мережі 5. Залежність від основної сфери діяльності
Можливості	Загрози
<ol style="list-style-type: none"> 1. Розвиток нових джерел доходів підприємства 2. Залучення додаткового фінансування для модернізації мереж водопостачання 3. Укладання партнерства з іншими підприємствами та органами місцевої влади для обміну досвідом, технікою та ресурсами 4. Участь у державних та міжнародних екологічних проєктах для забезпечення додаткових матеріальних ресурсів 5. Запровадження екологічно чистих технологій для очищення води, переробки стоків 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Часті зміни у законодавстві щодо регулювання тарифів 2. Підвищення стандартів якості води, яку потрібно надавати населенню, на законодавчому рівні, що може стати загрозою щодо надання якісної води споживачам 3. Зменшення попиту із-за нестабільної ситуації в країні 4. Зменшення надходження платежів за надані послуги із-за військової ситуації або з настанням економічної кризи 5. Зростання витрат на сировину та матеріали

Для більш детального вивчення структури доходів доцільно застосовувати ABC-аналіз, який дозволяє оцінити, які види діяльності забезпечують найбільшу частку прибутку. Метод ґрунтується на принципі розподілу об'єктів (товарів, послуг, клієнтів) за ступенем їх впливу на загальний результат діяльності. Суть аналізу полягає в тому, що під час досягнення будь-якої мети недоцільно однаково зосереджувати увагу на ключових об'єктах і тих, що забезпечують мінімальну віддачу [33].

ABC-аналіз є ефективним інструментом управління, оскільки він допомагає:

- зосередити увагу на основних напрямках, що приносять найбільші доходи;
- визначити другорядні напрями, які потребують оптимізації;

- прийняти управлінські рішення щодо малоефективних сфер діяльності.

У результаті аналізу видів діяльності МКП «ПОКРОВВОДОКАНАЛ» було отримано такі результати, що наведено у табл. 3.2.

Табл. 3.2

АВС-аналіз МКП «ПОКРОВВОДОКАНАЛ»

Частка		Діяльність	Характеристика	Рекомендації
А	80%	Послуги водопостачання та водовідведення	Основний вид діяльності - водопостачання та водовідведення, що приносить найбільшу частину доходу. Успішна робота в цій сфері дозволяє підприємству стабільно працювати.	Потрібно зосередитись на покращенні та розширенні основних послуг, підтримувати ефективну роботу інфраструктури для забезпечення стабільного доходу.
В	15%	Ремонтні роботи, оренда техніки	Є важливими для підтримки діяльності підприємства, але не приносять такого великого доходу, як водопостачання.	Варто працювати над удосконаленням цих послуг, наприклад, збільшувати їхній обсяг або шукати нові можливості для оптимізації цих напрямів.
С	5%	Первинне встановлення лічильників води	Це є слабкою ланкою, оскільки цей напрямок є найменш розвиненим і приносить найменший дохід.	Розвивати послугу встановлення лічильників води, пропонуючи комплексні пакети послуг для клієнтів та інвестувати в навчання персоналу для покращення якості послуг або прийняти рішення щодо їхнього скорочення, якщо цей напрямок не є перспективним.

Тому за даними даного аналізу слід зосередити свою увагу на основному виді діяльності, тобто послуг з водопостачання та водовідведення, так як вона є найбільш прибутковим видом діяльності. Для збільшення реалізації послуг потрібно забезпечувати населення якісною водою. Для цього потрібно контролювати якість трубопроводу та усунення аварійних ситуацій на лінії для безперебійного надання послуги. Чим якісніше буде надаватись послуга, тим краще вона буде реалізовуватись. У категорії В, а саме ремонтні роботи, потрібно удосконалювати вміння робітників для більш

якісного виконання даних робіт, рекламувати дану послугу та шукати ринок збуту. Для категорії С потрібно або розширити спектр робіт по даній послугі та тим самим підняти ціну, що збільшить дохід підприємства, або прийняти рішення щодо виключення виконання даних робіт та зосередитись на більш прибуткових видах діяльності.

Отже, використання сильних сторін і можливостей підприємства потребує вдосконалення системи обліково-аналітичного забезпечення, зокрема через автоматизацію облікових процесів, підвищення контролю за дебіторською заборгованістю та оновлення матеріально-технічної бази.

Результати ABC-аналізу показали, що основним джерелом доходів підприємства є послуги водопостачання та водовідведення (категорія А), які формують близько 80 % виручки. Допоміжні напрямки — ремонтні роботи та оренда техніки (категорія В) — потребують оптимізації, а напрямок встановлення лічильників (категорія С) має потенціал розвитку за умови маркетингової підтримки.

Тому підприємство має стабільні позиції на ринку, однак потребує удосконалення системи управління доходами, модернізації інфраструктури та активнішої роботи із дебіторською заборгованістю.

3.2. Напрями погашення дебіторської заборгованості МКП «ПОКРОВВОДОКАНАЛ»

Одним з найважливіших факторів фінансової стабільності МКП «ПОКРОВВОДОКАНАЛ» є ефективне управління дебіторською заборгованістю. Значна частка неплатежів населення та підприємств, що виступають дебіторами, за надані послуги з централізованого водопостачання та водовідведення має негативний вплив на оборотність коштів, платоспроможність підприємства та можливість своєчасного

виконання обслуговування водопровідних мереж та виплату достойної заробітної плати працівникам. Для поліпшення ситуації варто впроваджувати комплекс організаційно-економічних та правових заходів, спрямованих на скорочення й погашення дебіторської заборгованості., що наведено на рис.3.1.

Рис.3.1. Напрями вдосконалення претензійно-позовної роботи з дебіторами.

Для покращення роботи МКП «ПОКРОВВОДОКАНАЛ»(рис.3.1) необхідно підвищити контроль за розрахунками із дебіторами, тобто забезпечити постійний моніторинг дебіторів, вести аналітичний облік щодо строків заборгованості, так як регулярне формування реєстрів боржників дає змогу оперативно реагувати на зміну структури боргу [46].

Необхідно автоматизувати процес нарахування та контролю оплати, тобто пройти додаткові навчання або курси щодо користування програмою «Укрбілінг», яка забезпечує автоматизацію основних процесів та дозволяє автоматично здійснювати розрахунки за показникам лічильника, вести особі рахунки абонентів, контролювати надходження боржників, формувати реєстри щодо заборгованості. Завдяки цьому значно підвищується точність облікових даних, зменшується час на проведення розрахункових операцій, а

також зростає можливість контролю розрахунків за послуги з централізованого водопостачання та водовідведення.

МКП «ПОКРОВВОДОКАНАЛ» також слід посилити контроль за розрахунками з дебіторами та кредиторами щодо відстроченої чи простроченої заборгованості, а також проаналізувати причини порушення договірної дисципліни [35] та саме облік договорів, тобто відновити його. Потрібно забезпечити укладання договорів з реальними споживачами та більш точно вказати строки оплати та штрафні санкції, які прийме підприємство у разі несплати за надані послуги. Найкращим варіантом було б запровадити підписання договорів з накладанням електронного підпису.

Наступним етапом у покращенні роботи є проведення інформаційно-роз'яснювальної роботи серед населення. Доцільно було б найняти у штаб декілька працівників, які б працювали з боржниками та надавали консультаційні послуги щодо відтермінування платежу або способи щодо уникнення судових спорів.

На сьогоднішній день неможливо обійтись без сучасних способів оплати, тобто підключення онлайн-платежів, мобільних додатків та співпрацювати з банківськими установами, що дозволить спростити процес оплати та зменшити кількість боржників через гнучкість оплати.

Але для боржників, з яких неможливо дочекатись оплати, необхідно проводити претензійно-позовну роботу. При відкритті судової справи боржник отримує повідомлення по пошті. Якщо оплата не буде здійснена, то підприємство передає справу до Виконавчої служби України. Після чого будуть заарештовані всі банківські рахунки боржника та всі знаходження на карту будуть передаватись підприємству на погашення заборгованості. Але після повного погашення боржник має сплатити судовий збір та пені, інфляції та відсоток від суми боргу для відкриття банківських рахунків.

Також необхідно своєчасно визначати коли заборгованість стає сумнівною [34], щоб сформувавши резерв сумнівних боргів, що є важливою частиною системи бухгалтерського обліку для забезпечення точності

фінансової звітності та захисту інтересів користувачів цієї інформації . Застосування принципу обачності, регулярна оцінка запасів, своєчасне створення резервів дозволяють запобігти втраті активів і зберегти фінансовий стан підприємства.

Отже, ефективна система управління дебіторською заборгованістю МКП «Покровводоканал» має ґрунтуватися на комбінації превентивних, аналітичних і юридичних заходів, що забезпечують стабільний грошовий потік та фінансову рівновагу підприємства.

Впровадження сучасних підходів до контролю заборгованості сприятиме підвищенню рівня платіжної дисципліни споживачів, зменшенню обсягів прострочених боргів і зміцненню фінансової спроможності підприємства в цілому.

3.3. Удосконалення документообігу та системи контролю розрахунків із споживачами МКП «ПОКРОВВОДОКАНАЛ» та запровадження сучасних цифрових сервісів платіжної дисципліни

Організація ефективного документообігу є ключовою умовою для якісного відображення дебіторської заборгованості у комунальному підприємстві. Від оперативності обліку інформацію між бухгалтерською службою, абонентським відділом та споживачами послуг залежить точність нарахувань та своєчасність надходжень платежів та можливість швидкого

реагування у разі допущення помилки у нарахуванні. У МКП «ПОКРОВВОДОКАНАЛ» інструментом обліку нарахувань, внесення платежів та взаємодії між споживачами є програмне забезпечення «УкрБілінг». Однак сучасні вимоги прозорості та цифровізації управлінських процесів потребують подальшої модернізації системи документообігу, що наведені на рис. 3.2.

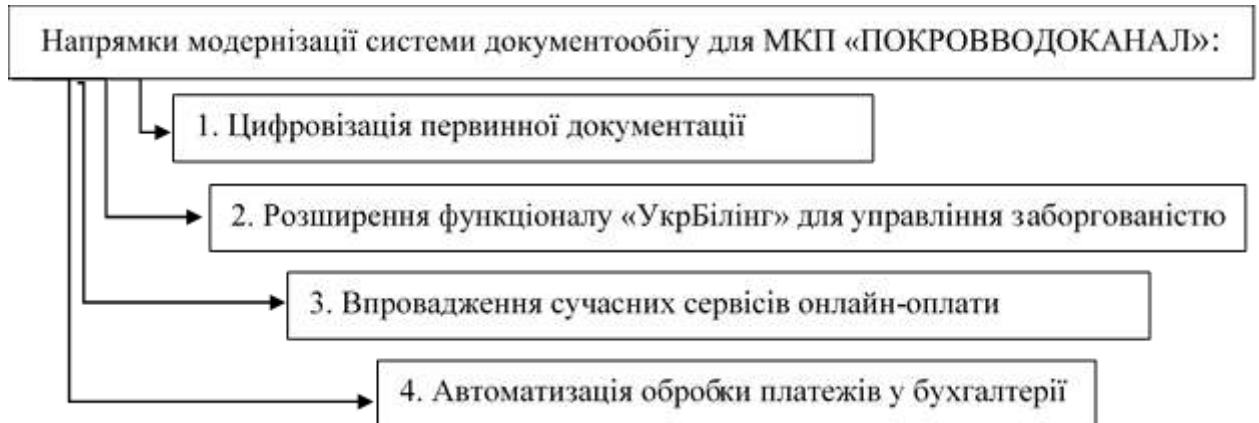

Рис. 3.2. Напрямки модернізації системи документообігу для МКП «ПОКРОВВОДОКАНАЛ».

Цифровізація первинних документів – є одним з ключових завдань для скорочення обсягів паперового документообігу та перехід до електронного формату обробки даних, що включає:

- запровадження електронних актів надання послуг, рахунків (для юридичних осіб – через програмне забезпечення «Вчасно» або «MeDoc», для фізичних осіб – програмний додаток «УкрБілінг») та повідомлень про нарахування;
- автоматичну інтеграцію електронних документів із системою «УкрБілінг»:
- забезпечення централізованого електронного архіву для швидкого пошуку інформації згідно Закону України «Про електронні документи та електронний документообіг»[37];
- мінімізація людського фактору та збільшення швидкості формування первинної документації;

- використання хмарних платформ дозволяє значно спростити організацію документообігу [36]. Ці всі методи допоможуть усунути дублювання функцій, прискорить передавання документів та забезпечити актуальність даних у період реального часу.

Наступним етапом модернізації є розширення функціоналу програмного забезпечення «УкрБілінг» для управління заборгованістю, які відсутні у МКП «ПОКРОВВОДОКАНАЛ». Тому у оновлення та доповнення інформаційної системи необхідно додати: автоматичне формування реєстру боржників, включаючи й строки давності боргу; алгоритм прогнозування простроченої дебіторської заборгованості; система нагадувань через направлення повідомлень споживачам через месенджери; формування історії платежів та доступність відкриття даних про нарахування у реальному часі. Така модернізація підвищить аналітичні можливості підприємства та дозволить підвищити рівень контролю над розрахунками зі споживачами.

Наступним етапом модернізації системи контролю включається у впроваджені сучасних сервісів онлайн-оплати через:

- створення персонального кабінету споживача для розширеного функціоналу, тобто перегляд нарахувань, переданих показників лічильника та платежів;

- інтеграція з основними платіжними сервісами, такими як «Приват24», «Монобанк», Portmone, EasyPay;

- розміщення QR-кодів на платіжних документів для швидкої оплати без введення реквізитів отримувача;

Важливим є те, що для оптимізації роботи бухгалтерської служби необхідно запровадити автоматичне внесення банківських виписок та автоматичного рознесення платежів на особові рахунки з щоденною синхронізацією даних про оплату, що зменшить ризик помилок при ручному веденні надходжень.

Система контролю розрахунків зі споживачами в МКП «ПОКРОВВОДОКАНАЛ» повинна включати нормативно-організаційний,

документальний, аналітичний, оперативний, претензійно-позовний та інформаційно-цифровий рівні контролю, що наведено у Додатку Е. Така багатокomпонентна структура дозволяє підприємству своєчасно виявляти відхилення у розрахунках, аналізувати причини виникнення прострочених боргів, здійснювати деталізовану сегментацію боржників та застосовувати відповідні механізми впливу. Використання автоматизованих білінгових систем і цифрових сервісів підсилює ефективність контролю, підвищує прозорість розрахунків та сприяє зниженню дебіторської заборгованості

Отже, запропоновані дані щодо вдосконалення документообігу та цифровізації розрахунків МКП «ПОКРОВВОДОКАНАЛ» істотно підвищать управління дебіторською заборгованістю. Вони забезпечать швидкий обмін інформацією, зменшення людської праці, підвищення точності облікових даних та зміцнення платіжної дисципліни споживачів. Комплексне впровадження цифрових сервісів, інтеграція з банківськими системами та модернізація функціоналу «УкрБілінг» сприятимуть покращенню контролю дебіторської заборгованості на підприємстві та підвищать якість його обліково-аналітичного забезпечення.

ВИСНОВКИ І ПРОПОЗИЦІЇ

Проаналізувавши теоретичні аспекти організації обліку дебіторської заборгованості на комунальних підприємствах, а також практичний стан її обліку та контролю у МКП «ПОКРОВВОДОКАНАЛ» є можливість зробити наступні висновки:

1. Дебіторська заборгованість є одним із ключових економічних показників діяльності будь-якого підприємства, оскільки своєчасне отримання платежів впливає на фінансову стійкість, здатність

розраховуватись за спожиті послуги та товари для безперервного надання послуг централізованого водопостачання та водовідведення для споживачів та функціонування міста в цілому. Особливо в умовах воєнного стану, зростання тарифів та зменшення платоспроможності населення та підприємств питання управління дебіторської заборгованості набуває важливого значення.

2. МКП «ПОКРОВВОДОКАНАЛ» за останні 5 років зазнало багато труднощів, зокрема через високі витрати, особливо на виробництво, значно перевищують доходи із-за чого підприємство завдає великих операційних збитків. У той же час, фінансові доходи не змогли компенсувати ці втрати. Погіршення показників ефективності свідчить про необхідність перегляду стратегії управління витратами та оптимізації процесів підприємства. Фінансова стійкість має тенденцію до зниження, що можна оцінити за результатами динаміки основних коефіцієнтів фінансової стійкості. Підприємство стало більш залежним від позикових коштів, що підвищує фінансовий ризик. Оборотні активи підприємства у порівнянні 2024 рік з 2020 роком зросли на 268,04% за рахунок поточної дебіторської заборгованості, яка зросла на 38,43%, що вказує на збільшення обсягів реалізації.

3. Бухгалтерський облік очолює головний бухгалтер, який координує діяльність служби, що складається з 3 осіб, організовує облік та звітність у відповідності до чинного законодавства. Бухгалтерська служба ефективно взаємодіє з усіма структурними підрозділами підприємства, що забезпечує комплексний облік доходів та витрат, контроль за матеріальними цінностями та формуванням звітності. Облік напівавтоматизовано, оскільки весь облік ведеться вручну, а саме дебіторська заборгованість у програмному забезпеченні «УкрБілінг», також програми «MeDoc» для ведення податкового обліку.

4. Облік дебіторської заборгованості здійснюється на рахунках 361 «Розрахунки з вітчизняними покупцями» та 377 «Розрахунки з іншими

дебіторами». Дохід від надання послуг визнається в момент підписання акту виконаних робіт або нарахування плати за показниками лічильників має такі типові бухгалтерські проведення.

5. Проведений аналіз обліку дебіторської заборгованості показав, що існуюча система не забезпечує повну своєчасність обробки даних, точність інформації та ефективний контроль за боргами. Виявлено необхідність удосконалення процесів формування звітності, оптимізації облікових реєстрів та впровадження систем автоматичного нагадування та сповіщення боржників.

Результати досліджень та висновки, що викладені у кваліфікаційній роботі дають змогу запропонувати низку вдосконалень, які можуть бути застосовані на практиці для обліку та контролю дебіторської заборгованості:

1. Класифікувати дебіторську заборгованість за строками погашення, що дозволить ефективно контролювати прострочення платежів для здійснювати претензійно-позовної роботи та заключення договорів щодо реструктуризації боргу [49].

2. Застосування SWOT-аналізу та ABC-аналізу дозволило визначити стратегічні переваги та недоліки підприємства, а також групи боржників, що формують найбільші ризики для підприємства. Це дає можливість проводити адресну роботу з різними сегментами споживачів та розробляти заходи впливу на платіжну дисципліну.

3. Підприємству необхідно впровадити сучасні цифрові сервіси (особистий кабінет, SMS-нагадування, чат-боти, мобільні застосунки для сплати), що допоможе збільшити обсяг та своєчасність платежів від споживачів та зменшиться обсяг прострочених та безнадійних платежів.

4. Підвищення прозорості, оперативності та автоматизації облікових процесів дасть змогу впевненості у споживачів щодо нарахування та підвищить платоспроможність дебіторів, а також зменшиться ризик помилок, пов'язаних із формуванням дебіторської заборгованості, та підвищиться оперативність обробки даних.

5. Комплексне впровадження цифрових сервісів контролю, інтеграція з банківськими системами та модернізація функціоналу «УкрБілінг» сприятимуть покращенню фінансової стабільності підприємства та підвищать якість його обліково-аналітичного забезпечення.

Впровадження запропонованих заходів дозволить зменшити обсяг простроченої дебіторської заборгованості, підвищити рівень платіжної дисципліни та забезпечити стабільність фінансового стану МКП «ПОКРОВВОДОКАНАЛ»

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Національне положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 08.10.1999 № 237.

2. Колісник О.П., Семенюк Ю.Р., Судак В.О. Економічна сутність та класифікація дебіторської заборгованості. *Ефективна економіка*. 2023. № 10. DOI: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2023.10.37>
3. Чепець, О., Юрченко, С., Волчанська, Л. (2024). Теоретико-методологічні основи визначення дебіторської заборгованості та її класифікації. *Економіка та суспільство*. № 61. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-61-160>
4. Пінчук Т., Стефанович Н., Кумейко А. Економічна сутність поняття «дебіторська заборгованість» і підходи до її класифікації. *Економіка та суспільство*, вип. 47, 2023. DOI: 10.32782/2524-0072/2023-47-66.
5. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» від 16 липня 1999 р. № 996-XIV // Відомості Верховної Ради України, № 40, 1999.
6. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затверджений наказом Міністерства фінансів України від 30.11.1999 р. № 291.
7. НП(С)БО державного сектору 101 «Подання фінансової звітності» (форми № 1-дс, 2-дс, 3-дс, 4-дс), затверджене наказом Міністерства фінансів України від 28.12.2009 р. № 1541.
8. НП(С)БО державного сектору 123 «Запаси», ухвалене наказом Міністерства фінансів України від 12.10.2010 р. № 1202.
9. НП(С)БО державного сектору 124 «Доходи», затверджене наказом Міністерства фінансів України від 24.12.2010 р. № 1629.
10. Податковий кодекс України. Відомості *Верховної Ради України*, 2011, № 13–14, № 15–16, № 17, ст. 112.
11. Про житлово-комунальні послуги: Закон України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2189-19#Text>
12. Кадацька А.М. Облік формування та використання резерву сумнівних боргів. *Економіка та суспільство*. 2016. №6.

13. Шепель Т.П., Вінтоняк А.А. Організаційно-методичні аспекти обліку дебіторської заборгованості: вітчизняний та зарубіжний досвід. *Економіка та суспільство*. 2023. № 52. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-52-56>
14. Кодекс України з процедур банкрутства . Відомості Верховної Ради 2019р., № 19, ст.74
15. Міжнародний стандарт фінансової звітності 9 (МСФЗ 9). Фінансові інструменти: Верховна Рада України. 2012 р.
16. МКП «Покровводоканал». Офіційний сайт. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/inek_2016_7-8_27
17. Офіційний сайт Покровської міської ради Дніпропетровської області: МКП «Покровводоканал». URL: https://pkrv.dp.gov.ua/mkp-pokrovvodokanal-173/golovna/informaciyna_baza/komunalnyi_pidpriyemstva_zakladi/mkp_pokrovvodokanal/finansova_zvitnisty/richna_ffinansova_zvitnisty/dani_za_2024_rik/rik
18. Лучко М. Р., Жукевич С. М., Фаріон А. І. Фінансовий аналіз: навчальний посібник. Тернопіль: ТНЕУ. 2016. 304 с.
19. Гуменюк О. О. Особливості оцінювання фінансового стану підприємства. *Інноваційна економіка*, № 7–8, 2016, с. 147–152. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/inek_2016_7-8_27
20. Марусяк Н., Шупер А. Діагностика фінансового стану машинобудівного підприємства як інструмент підвищення результативності його діяльності. *Економіка та суспільство*, вип. 32, 2021. DOI: 10.32782/2524-0072/2021-32-88
21. Кальченко О. М., Шишкіна О. В., Парубець О. М. Аналіз фінансового стану підприємства: методичні рекомендації до виконання курсової роботи з дисципліни «Фінансовий аналіз». Чернігів: НУ «Чернігівська політехніка», 2023. 53 с.

22. Кондратюк О. М., Руденко О. В., Обод Л. О. Узагальнений аналіз фінансового стану в контексті оцінки вартості бізнесу. *Ефективна економіка*, № 1, 2020. DOI: 10.32702/2307-2105-2020.1.56

23. Приймак С. В. Фінансовий аналіз: практикум. Львів, 2021. 264 с.

24. Кондратенко Н. О. Фінансовий аналіз: конспект лекцій для здобувачів бакалаврату спеціальності 281 «Публічне управління та адміністрування». Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2020. 166 с.

25. Петрова В. Ф. Конспект лекцій з дисципліни «Фінансовий аналіз» для студентів заочної форми навчання та слухачів другої вищої освіти спеціальності «Облік і аудит». Харків: ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2017. 138 с.

26. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка». Відомості Верховної Ради України, 2013.

27. Положення про інвентаризацію активів і зобов'язань, затверджене наказом Міністерства фінансів України від 02.09.2014 р. № 879.

28. Королюк Т., Співак С. Організаційні аспекти бухгалтерського обліку на підприємстві. *Галицький економічний вісник*. 2024. № 4 (89).

29. Організація бухгалтерського обліку : навчальний посібник / за заг. ред. канд. екон. наук, проф. В. С. Леня. Чернігів : НУ «Чернігівська політехніка», 2021. 664 с.

30. Постанова Кабінету Міністрів України № 690 від 05.07.2019 р. Про затвердження Правил надання послуг з централізованого водопостачання і водовідведення та типових договорів на їх надання. Київ, 2019.

31. Закон України «Про питну воду та питне водопостачання» // Відомості Верховної Ради України, 2002, № 16, ст. 112. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2918-14#Text>

32. Копчак Ю., Лобунець Т., Луковський Р. SWOT-аналіз як інструмент стратегічного планування бізнесу. *Економіка та суспільство*, вип. 61, 2024. DOI: 10.32782/2524-0072/2024-61-146

33. Тоцька О. Аналіз даних та методи прогнозування у фінансовій сфері: конспект лекцій. Луцьк: Волинський національний університет імені Лесі Українки, 2022. 52 с.

34. Курило О. Б., Карпець А. Р. Методологічні підходи до управління дебіторською заборгованістю підприємств. *Економіка та суспільство*, № 44, 2022. DOI: 10.32782/2524-0072/2022-44-69

35. Хохлов М.П., Корнієнко О.С. Управління дебіторською та кредиторською заборгованістю підприємства. *Економіка та суспільство*. 2017. № 10.

36. Рябикіна К.Г. Організація документообігу на підприємстві: ключові аспекти та ефективні методи. *Економіка та суспільство*. 2025. № 77. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2025-77-95>

37. Про електронні документи та електронний документообіг. Закон України. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2003, № 36, ст.275

38. Шевченко Б.О. Теоретичні аспекти поняття «дебіторська заборгованість». КНУ ім. М. Остроградського. URL: http://www.rusnauka.com/31_PRNT_2010/Economics/73594.doc.htm

39. Кадацька А.М. Облік, формування та використання резерву сумнівних боргів. *Економіка та суспільство*. 2016. Вип.6

40. Сандуляк В.В. Резерв сумнівних боргів: загальні правила формування та реалії сьогодення. 2023. URL: <https://audit-invest.com.ua/articles/blog/rezerv-sumnivnyh-borgiv-zagalni-pravyla-formuvannya-ta-realiyi-sogodennya>

41. Петрова В.Ф. Фінансовий аналіз: конспект лекцій з дисципліни «Фінансовий аналіз».. ХНУМГ ім. О.М. Бекетова: Харків. 2017. 138с.

42. Дропа Я.Б. Фінансовий аналіз: навчальний посібник. Електронне видання. Львів: ЛНУ ім. І. Франка. 2023. 238с.

43. Циганова О.С. Фінансовий аналіз як основа обліково-аналітичного забезпечення прийняття управлінських рішень на підприємстві. *Економіка та*

суспільство. 2024. Вип. 62. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-62-115>

44. Магопець О.А., Шалімова Н.С., Черновол О.М. Фінансовий аналіз: видання 2-ге виправлене та доповнене. Кропивницький. ЦНТУ. 2022. 230 с.

45. Рожелюк В.М., Хорунжак Н.М., Лучко М.Р. Інституційний підхід до проблем організації бухгалтерського обліку та її концептуальні основи. Тернопіль. ТНЕУ. 2017.

46. Булкот Г.В., Хукаленко М.В. Особливості обліку та контролю дебіторської заборгованості на підприємствах, установах, організаціях України. *Економіка. Фінанси. Право*. 2020. Вип.№1.

47. Мамонтова Н.А., Глущик М.М. Особливості обліку та управління дебіторської заборгованості підприємства в сучасних умовах. Електронне наукове фахове видання з економічних наук «Modern Economics». 2023. Вип.№ 29. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V39\(2023\)-17](https://doi.org/10.31521/modecon.V39(2023)-17)

48. Димченко О.В., Демченко К.Ю., Чуєва К.Ю. Управління дебіторською заборгованістю підприємств ЖКГ: особливості функціонування. *Комунальне господарство міст*. 2015. Вип. 125.

49. Яременко Л.М. Обліково-аналітичне забезпечення управління дебіторською заборгованістю у системі забезпечення ефективної діяльності підприємства. *Ефективна економіка*. 2021. Вип. № 12.

50. Бразілій Н.М., Крот Ю.М., Пастернак Я.Л. Особливості обліку дебіторської заборгованості в сучасних умовах. *Причорноморські економічні студії*. 2023. Вип.82.

51. Пугаченко О.Б., Зарудна Н.Я. Внутрішній контроль порядку відображення в обліку дебіторської заборгованості. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 37. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2022-37-73>

Додаток А

Види активів (майна) та пасивів (капіталу)	2020 р.	2021 р.	2022р.	2023 р.	2024 р.	Відношення у % 2024р. до 2020р.
Майно - усього	48646	47732	47676	122133	207934	427,44
Необоротні активи	20189,4	18703	17581	77441	103202	511,17
Основні засоби	18946	17662	16184	27679	48212	254,47
Довгострокові біологічні активи	0	0	0	0	0	0
Оборотні активи	28456,6	29029	30095	44692	104732	368,04
Запаси	2565,2	1788	1763	8136	61729	2406,4
Поточна дебіторська заборгованість	24402	25491	25874	25900	33780	138,43
Гроші, їх еквіваленти та поточні фінансові інвестиції	509,9	345	723	1385	4578	897,82
Інші оборотні активи	979,5	1383	1719	9257	4625	472,18
Витрати майбутніх періодів	0	22	16	14	20	100
Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	0	0	0	0	0	0
Капітал- усього	48646	47732	47676	122133	204934	421,28
Власний капітал	34899,7	32542	33400	102059	108471	310,81
Зареєстрований (пайовий) капітал	18796,8	23796	50796	97796	119796	637,32
Зобов'язання і забезпечення	13746,3	15190	14276	20074	99463	723,56
Довгострокові зобов'язання	0	0	0	0	81163	100
Поточні зобов'язання	13746,3	15190	14276	20074	18300	133,13
Поточна кредиторська заборгованість	6183,9	8162	7033	7740	9784	158,22
Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	0	0	0	0	0	0

Оцінка руху та функціонального стану основних засобів МКП "ПОКРОВВОДОКАНАЛ" за 2020-2024 рр.						
Показник	2020р.	2021 р.	2022 р.	2023 р.	2024 р.	Відношення у % (відхилення, +;-) 2024 р. до 2020 р.
Вартість основних засобів на початок року	36 185	41 402	41 761	42 211	54 159	149,67
Надійшло за рік	5 220	361	452	11 951	25 432	487,20
Вибуло за рік	2	2	2	3	1 237	61 850,00
Вартість основних засобів на кінець року	41 402	41 761	42 211	54 159	78 354	189,25
Нараховано амортизації за рік	1 261	1 643	1 928	453	3 662	290,40
Знос основних засобів:						
а) на початок року	21 195	22 456	24 099	26 027	26 480	124,94
б) на кінець року	22 456	24 099	26 027	26 480	30 142	134,23
Показники руху основних засобів						
Річний приріст(+) або зменшення(-), тис.грн.	5 217	359	450	11 948	24 195	463,77
Темп зростання (зниження), %	114,42	100,87	101,08	128,31	144,67	126,44
Темп приросту (зменшення), %	14,42	0,87	1,08	28,31	44,67	309,86
Коефіцієнт оновлення, %	12,61	0,86	1,07	22,07	32,46	257,44
Коефіцієнт вибуття, %	0,01	0,00	0,00	0,01	2,28	41 323,55
Період оновлення (можливого повного вибуття), років	7,93	116,33	93,81	4,53	3,31	41,77
Коефіцієнт заміни (простого відтворення),%	0,00	0,06	0,04	0,00	0,49	12 694,91
Коефіцієнт розширення (розширеного відтворення), %	99,94	99,45	99,56	99,97	95,14	95,19
Період обороту, років	30,76	25,31	21,78	106,37	18,09	58,81
Показники функціонального стану основних засобів						
Коефіцієнт зносу, %: а) на початок року	58,57	54,24	57,71	61,66	48,89	83,47
б) на кінець року	62,06	58,21	62,32	62,73	55,65	89,68
Коефіцієнт придатності, %: а) на початок року	41,43	45,76	42,29	38,34	51,11	123,37
б) на кінець року	37,94	41,79	37,68	37,27	44,35	116,88

Додаток В

Фінансові результати діяльності МКП "Покровводоканал", тис. грн.

Показник	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2023 р.	2024 р.	Відношення у % 2024 р. до 2020 р.
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	34 392	38 194	23 708	28 898	29 462	85,67
Операційні витрати, у тому числі: а) собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг);	30 288	37 387	45 902	53 351	88 378	291,79
б) адміністративні витрати;	2 454	3 144	3 409	3 903	4 603	187,57
в) витрати на збут;	2 136	2 873	3 248	2 899	3 206	150,09
г) інші операційні витрати.	1 111	1 138	465	559	683	61,48
Валовий прибуток (збиток)	4 104	807	-10 481	-24 453	-58 916	-1 435,58
Валовий прибуток (збиток) у % до чистого доходу (виручки) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	11,93	2,11	-44,21	-84,62	-199,97	-1 675,80
Прибуток (збиток) від операційної діяльності	-596	-6 346	-17 533	-25 004	-51 239	8 597,15
Фінансові та інвестиційні доходи	608	698	642	1 077	3 082	506,91
Фінансові та інвестиційні витрати	25	0	29	0	41	164,00
Фінансовий результат до оподаткування	-13	-5 648	-16 920	-23 927	-48 198	370 753,85
Витрати (дохід) з податку на прибуток	0	0	0	219	0	0,00
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	0	0	0	0	0	0,00
Чистий прибуток (збиток)	-13	-5 648	-16 920	-23 708	-48 198	370 753,85
Чистий прибуток (збиток) у % до чистого доходу від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	-0,04	-14,79	-71,37	-82,04	-163,59	432 793,64
Чистий прибуток (збиток) у % до валового прибутку (збитку)	-0,32	-699,88	161,43	96,95	81,81	-25 826,16

Оцінка фінансової стійкості МКП "Покровводоканал" за 2020-2024 рр.

№ з/п	Показник	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2023 р.	2024 р.	Відношення у % 2024 р. до 2020 р.
1. Показники структури капіталу\							
1.1	Коефіцієнт автономії	0,72	0,68	0,70	0,84	0,52	72,73
1.2	Коефіцієнт концентрації залученого капіталу	0,28	0,32	0,30	0,16	0,48	169,28
1.3	Коефіцієнт фінансування	2,54	2,14	2,34	5,08	1,09	42,97
1.4	Коефіцієнт фінансового ризику	0,39	0,47	0,43	0,20	0,92	232,74
1.5	Коефіцієнт довгострокового залучення позикових коштів	0,00	0,00	0,00	0,00	0,43	100,00
1.6	Коефіцієнт структури залученого капіталу	0,00	0,00	0,00	0,00	0,82	100,00
2. Показники стану оборотних активів							
2.1	Коефіцієнт маневреності власного капіталу	14701	13839	15819	24618	86432	587,93
2.2	Коефіцієнт забезпеченості оборотних коштів	0,52	0,48	0,53	0,55	0,83	159,75
2.3	Коефіцієнт забезпеченості запасів	5,73	7,74	8,97	3,03	1,40	24,43
2.4	Коефіцієнт маневреності власних оборотних коштів	0,01	0,01	0,01	0,01	0,02	168,84
3. Показники стану основного капіталу							
3.1	Коефіцієнт реальної вартості майна	0,44	0,41	0,05	0,29	0,53	119,57
3.2	Коефіцієнт реальної вартості основних засобів у майні	0,39	0,37	0,34	0,23	0,23	59,53
3.3	Коефіцієнт накопичення амортизації	0,54	0,58	0,62	0,49	0,39	70,93
3.4	Коефіцієнт співвідношення оборотних і необоротних активів	1,41	1,55	1,71	0,58	1,01	72,00

Оцінка ліквідності, платоспроможності та оборотності оборотних активів МКП
"Покровводоканал, тис. грн.

№ з/п	Показник	2020 р.	2021 р.	2022 р.	2023 р.	2024 р.	Відношення у % (відхилення, +;-) 2024р. до 2020р.
1. Оцінка ліквідності							
1.1	Високоліквідні активи (A1)	137	345	723	1 385	4 578	3 341,61
1.2	Середньоліквідні активи (A2)	24 211	26 874	27 593	35 157	138 512	572,10
1.3	Низьколіквідні активи (A3)	2 632	1 788	1 763	8 136	61 729	2 345,33
1.4	Найбільш строкові зобов'язання (П1)	6 567	8 162	7 033	7 740	9 784	148,99
1.5	Короткострокові зобов'язання (П2)	7 666	6 986	6 980	6 820	6 646	86,69
1.6	Довгострокові зобов'язання (П3)	0	0	0	0	81 163	100,00
2. Оцінка платоспроможності							
2.1	Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,01	0,02	0,05	0,07	0,25	2 605,17
2.2	Проміжний коефіцієнт покриття	1,63	1,70	1,86	1,36	2,10	128,82
2.3	Коефіцієнт покриття (загальної ліквідності)	1,89	1,91	2,11	2,23	5,72	302,65
2.4	Коефіцієнт загальної платоспроможності	3,18	3,14	3,34	6,08	2,09	65,76
3. Оцінка оборотності оборотних активів							
3.1	Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	34 392	38 194	35 421	28 898	29 462	85,67
3.2	Середньорічна вартість оборотних активів	27 718,00	28 743,00	29 562,00	37 393,50	74 712,00	269,54
3.3	Коефіцієнт обертання оборотних активів	1,24	1,33	1,20	0,77	0,39	31,78
3.4	Коефіцієнт завантаження оборотних активів	0,81	0,75	0,83	1,29	2,54	314,65
3.5	Тривалість одного обороту оборотних активів, днів	290	271	300	466	913	314,65

